

School of Economics
and Commercial Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Företagsekonomiska institutionen

Saknar Redovisningsekonomer från Handelshögskolan i Göteborg några kunskaper och färdigheter?

- med avseende på de krav som ställs på dem i deras yrkesroll

Magisteruppsats
Företagsekonomi
Redovisning och Finansiering
HT 2003

Författare:
Charlotte Bengtsson
Vahida Mehinovic
Fredrik Svensson (kandidatuppsats)

Handledare: Christian Ax

SAMMANFATTNING

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Redovisning och finansiering, D/C nivå, ht 2003

Författare: Charlotte Bengtsson, Vahida Mehinovic, Fredrik Svensson

Handledare: Christian Ax

Titel: *Saknar Redovisningsekonomer från Handelshögskolan i Göteborg några kunskaper och färdigheter? - med avseende på de krav som ställs på dem i deras yrkesroll*

Problembakgrund: När vi snart som färdigutbildade civilekonomer ska ut i arbetslivet tycker vi att det vore väldigt intressant att undersöka hur utexaminerade studenters kunskaper från Handelshögskolan i Göteborg stämmer överens med krav som ställs på dem ute i arbetslivet. Vi har valt att utgå från studenter mellan åren 1995-2002 som utexaminerats i ämnet redovisning och finansiering. Undersökningen bygger på studenternas åsikter om deras situation i arbetslivet och av tidigare utbildning.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att beskriva och analysera hur väl kunskaperna hos utexaminerade civilekonomer med inriktningen redovisning och finansiering från Handelshögskolan i Göteborg stämmer överens med de krav som ställs på dem i deras yrkesroll.

Avgränsningar: Utgångspunkten för vår undersökning är utexaminerade studenter från Handelshögskolan i Göteborg. Vidare har vi avgränsat oss till studenter som har en kandidat och/eller en magisterexamen med inriktningen redovisning och finansiering. Ytterligare avgränsning har vi gjort genom att endast inkludera utexaminerade studenter mellan perioden 1995-2002.

Metod: För att samla primärdata till vår studie använde vi oss av postenkät. Tillsammans med sekundärkällor ligger dessa till grund för analysen och slutsatsen, där uppsatsens problemformulering besvaras.

Slutsats: Av studien har framgått att respondenterna anser sig i helhet vara nöjda med sina studier på kandidat respektive magisternivå vid Handelshögskolan i Göteborg. Emellertid har det framkommit i vår studie att respondenterna har saknat vissa ämneskunskaper såsom redovisning, datorkunskap, juridik och språk under sin yrkesverksamma tid. Dessutom saknades speciella färdigheter som presentationsteknik och ledarskap. Egenskaper som respondenterna tycker har varit mest betydelsefulla i arbetslivet är kommunikationsförmåga, analytisk förmåga, samarbetsförmåga, kritiskt tänkande samt stresstålighet. Vidare ville de flesta att praktik skulle ingå i utbildningen.

Förslag till fortsatt forskning: Ett förslag är att undersöka vilka specifika kunskaper inom ekonomistyrning och externredovisning som saknas mest hos de utexaminerade inom redovisning på Handelshögskolan i Göteborg. Ett annat är att göra en studie som utgår från de utexaminerades ålder, kön, arbetslivserfarenhet och berör samma problemformulering som vi har samt att undersöka hur de som utvecklar och planerar kurser på Handelshögskolan i Göteborg tar hänsyn till förändringarna i näringslivet.

Förord

Först och främst vill vi tacka alla respondenter som ställt upp med sin tid för att besvara våra frågor. Utan Er hjälp hade studien varit svår att genomföra. Vi vill även tacka vår handledare Christian Ax som under arbetets gång bidragit med stor hjälp och värdefulla synpunkter. Vi vill slutligen också rikta ett tack till studievägledarna, Karin Magnusson och Katarina Danielsson, som svarade på våra frågor.

Göteborg, 2004-01-15

Charlotte Bengtsson

Vahida Mehinovic

Fredrik Svensson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemformulering.....	2
1.3 Syfte.....	2
1.4 Avgränsning.....	3
1.5 Disposition.....	3
2 METOD.....	4
2.1 Tillvägagångssätt.....	4
2.2 Metodval.....	4
2.2.1 Kvalitativa och kvantitativa metoder.....	5
2.3 Vetenskaplig kvalitet.....	5
2.3.1 Vår vetenskapliga kvalitet.....	6
2.4 Angreppssätt.....	6
2.5 Datainsamling.....	7
2.6 Urval av respondenter.....	8
2.7 Bortfall.....	9
2.8 Svarsfrekvens.....	9
2.9 Respondenternas arbete.....	10
2.10 Källkritik.....	10
3 Teori.....	11
3.1 Göteborgs universitet.....	11
3.2 Högskolelagen.....	11
3.3 Verksamhetsplanen.....	11
3.4 Handelshögskolan.....	11
3.5 Företagsekonomiska institutionen.....	12
3.6 Redovisning.....	13
3.7 Civilekonom.....	14
3.7.1 Definition av civilekonom.....	14
3.7.2 Branschtillhörighet och arbetsuppgifter.....	14
3.8 Inriktningar.....	14
3.9 Tidigare studier.....	15
4 Empiri.....	18
4.1 Fråga15A.....	18

4.2 Fråga 15B.....	18
4.3 Fråga 15 C.....	19
4.4 Fråga 18 A.....	19
4.5 Fråga 18 B.....	20
4.6 Fråga 18 C.....	20
4.7 Fråga 7.....	21
4.8 Fråga 19.....	22
4.9 Fråga 10A.....	22
4.10 Fråga 10 B.....	23
4.11 Fråga 11.....	23
4.12 Fråga 12.....	24
4.13 Fråga 13.....	24
4.14 Fråga 14.....	24
4.15 Fråga 16.....	25
4.16 Fråga 17.....	25
4.17 Fråga 20.....	26
4.18 Fråga 21.....	26
4.19 Fråga 22.....	26
4.20 Fråga 23.....	27
4.21 Övriga synpunkter från våra respondenter.....	27
5 Analys.....	29
5.1 Ämneskunskaper och speciella färdigheter.....	29
5.2 Viktiga egenskaper i arbetslivet.....	30
5.3 Praktik.....	30
5.4 Internutbildning och vidareutbildning.....	30
5.5 Reflektioner kring studierna.....	31
6 Slutsats.....	33
6.1 Ämneskunskaper och speciella färdigheter.....	33
6.2 Viktiga egenskaper i arbetslivet.....	34
6.3 Praktik.....	34
6.4 Internutbildning och vidareutbildning.....	35
6.5 Reflektioner kring studierna.....	35
6.6 Förslag till fortsatta studier.....	35
Källförteckning.....	36

Bilaga 1: Följebrev och enkät

Bilaga 2: Primärdata om respondenternas arbete

Bilaga 3: Frågor till studievägledarna

1 Inledning

Uppsatsen inleds med en bakgrundsbeskrivning inom ämnet. Denna beskrivning mynnar ut i en problemformulering och ett syfte. Kapitlet avslutas med en avgränsning av problemområdet.

1.1 Bakgrund

1990-talet var ett årtionde då många och dramatiska förändringar ägde rum i näringslivet. Den hårdnande konkurrensen, de kortare produktlivscyklerna, utvecklingen på IT-sidan, EU-inträdet och avregleringen av marknader är några förändringar som påverkar de flesta företag. Omvärldsförändringar skapar behov av kontinuerlig utveckling och anpassning av verksamheten vilket har lett till att ekonomens arbetsuppgifter och ansvarsområde utvidgats och det är en process som bara har inletts.¹

Det som påverkar ekonomers arbetsmarknad är framförallt konjunktursvängningar men också till stor del olika branschens strukturer. Den ekonomgrupp som har bäst arbetsmarknadsläge idag är redovisningsekonomer.²

Av Albrecht och Sacks omfattande forskningsrapport framgår det att näringslivet har förändrats dramatiskt på flera punkter de senaste åren, men att redovisningsutbildningen inte har anpassats därefter. Därför, menar författarna, finns det ett stort behov av att förbättra dagens redovisningsutbildning.

Vidare i uppsatsen ”*En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet*”³ framkommer det bland annat vad åtta revisionsbyråer i Göteborg anser om kunskaperna hos studenter som har studerat redovisning vid Handelshögskolan i Göteborg. Av uppsatsen framgår det att samtliga revisionsbyråer finner att studenternas kunskaper inom vissa områden inte når upp till efterfrågad nivå.

Av Göteborgs Universitetets styrelse har Handelshögskolans fakultetsnämnd fått i uppdrag att i ökad utsträckning, och i nära samverkan med arbetslivet, utforma utbildningar som både är attraktiva för studenter och svarar mot arbetsmarknadens behov.⁴ Fungerar det i verkligheten?

¹ <http://www.handelsgu.webhotel.tripnet.se/item.aspx?id=257> 2004-01-15

² <http://www.civilekonomerna.se/templates/TextPage.asp?id=2923> 2003-12-12

³ Mattsson, C., Rydén, E. Stjärnerfält, J. ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet”, 2002

⁴ http://www.gu.se/doc/2002/Verksamhetsuppdrag_2003.pdf, 2003-12-07

Utifrån detta resonemang och att vi snart som färdigutbildade civilekonomer ska ut i arbetslivet tyckte vi att det vore väldigt intressant att undersöka hur utexaminerade studenters kunskaper och färdigheter från Handelshögskolan i Göteborg stämmer överens

Bakgrundbeskrivning

med de krav som ställs på dem ute i arbetslivet. Vi har valt att utgå från studenter mellan åren 1995-2002 som utexaminerats i ämnet redovisning och finansiering. Undersökningen bygger på studenternas åsikter om deras situation i arbetslivet och av tidigare utbildning.

1.2 Problemformulering

Bakgrundbeskrivningen leder oss fram till följande frågeställning som ligger till grund för vår uppsats.

”Hur väl stämmer kunskaperna, hos utexaminerade civilekonomer med inriktning redovisning och finansiering från Handelshögskolan i Göteborg, överens med de krav som ställs på dem i deras yrkesroll.”

För att det ska bli enklare att besvara frågeställningen har vi brutit ned huvudproblemet till ett antal delproblem som följer nedan.

- Har de utexaminerade saknat några ämneskunskaper och/eller andra speciella färdigheter under sin yrkesverksamma tid?
- Vilka egenskaper är viktiga i arbetslivet och borde dessa få större utrymme i utbildningen?
- Borde det ingå praktik i utbildningen för att förbereda studenterna bättre för arbetslivet?
- Hur omfattande är företagens internutbildning och hur ser vidareutbildningsbehovet ut?

Därutöver avser vi i uppsatsen att även beröra följande punkt

- Hur populär är redovisningsutbildningen vid Handelshögskolan i Göteborg bland sökande respektive utexaminerade?

1.3 Syfte

Syftet med denna uppsats är att beskriva och analysera hur väl kunskaperna hos utexaminerade civilekonomer med inriktningen redovisning och finansiering från Handelshögskolan i Göteborg stämmer överens med de krav som ställs på dem i deras yrkesroll.

1.4 Avgränsning

Utgångspunkten för vår undersökning är utexaminerade studenter från Handelshögskolan i Göteborg. Vidare har vi avgränsat oss till studenter som har en kandidat och/eller en magisterexamen med inriktningen redovisning och finansiering. Ytterligare avgränsning har vi gjort genom att endast inkludera utexaminerade studenter mellan perioden 1995-2002.

Vår undersökning baseras på primärdata insamlad genom postenkäter (se bilaga 1). Våra respondenter fick två veckor på sig att besvara enkäten.

1.5 Disposition

Kapitel 1: Här skriver vi om bakgrundbeskrivning, problemformulering, syfte och avgränsningar.

Kapitel 2: Utgörs av en metod del där vi beskriver vilken metod vi har använt oss av och varför.

Kapitel 3: Innehåller den teoretiska referensramen som utgörs av en litteraturgenomgång av teori och tidigare studier med anknytning till vår problemformulering.

Kapitel 4: Empirin innehåller insamlad primärdata som är nödvändig för att vi ska kunna besvara problemformuleringen.

Kapitel 5: Här analyserar vi empirin mot den teoretiska referensramen.

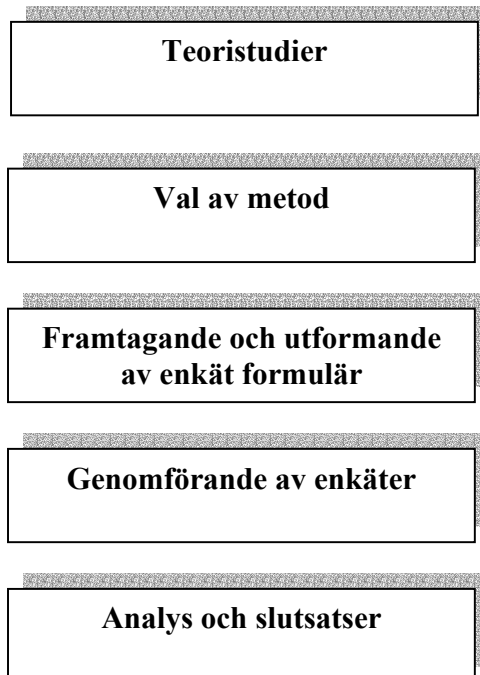
Kapitel 6: I det sista kapitlet kommer vi fram till slutsatser och ger förslag till fortsatt forskning.

2 Metod

I detta kapitel skriver vi om vilken metod och vilket tillvägagångssätt vi har valt att använda oss av för vår uppsats. Metodkapitlet innehåller också en del av metodteorier med anknytning till uppsatsen. Syftet med metodkapitlet är att ge läsaren en uppfattning om uppsatsens tillförlitlighet.

2.1 Tillvägagångssätt

För att genomföra vår studie har vi använt oss av följande steg:

2.2 Metodval

Med metod avses ett vetenskapligt sätt att närma sig det ämne man skall skriva om och hur man behandlar ämnet. Medvetenhet i metodval och metodanvändning är ett viktigt sätt att sträva efter vetenskaplighet.⁵

⁵ Ejvegård R. Vetenskaplig metod, 1996

2.2.1 Kvalitativa och kvantitativa metoder

Inom samhällvetenskaperna brukar man skilja mellan två huvudformer av metoder; de kvalitativa och de kvantitativa metoderna. Kvalitativa metoder innebär att man genom olika typer av datainsamling skapar en djupare förståelse av det problemkomplex som man studerar.⁶

Kvantitativa metoder karaktäriseras som mer fast och statisk i sin utformning och syftar till att kvantifiera och mäta data med hög precision. Man använder statistik, matematik och aritmetiska formler och klara riktlinjer för att genomföra en undersökning. Fördelen med kvantitativa undersökningar är att de informationer man får kan omvandlas till konkreta siffror. Det hjälper undersökaren att genom analyser bekräfta och dra slutsatser som gäller för en större grupp människor än den som tillfrågades. Det primära kunskapssyftet är att orsaksförklara de fenomen som är föremål för undersökningen.⁷

I denna undersökning har vi valt att använda en enkät för att samla in det kvantitativa materialet, som vi har fått in genom att ställa slutna frågor. En enkät kan beskrivas som en mycket konstruerad form av intervju där skaparen av formuläret har stark kontroll över intervjusituationen. Detta på grund av att alla respondenter ges samma frågor och svarsalternativ, vars utformning bestäms av enkätens konstruktör. Det standardiserade upplägget bidrar till att försöka skapa så goda förutsättningar som möjligt för den statistiska bearbetningen och analysen.⁸

Vi har i undersökningen samlat in kvalitativt material genom ställa en hel del öppna frågor i enkäten. På så vis har respondenterna på ett friare sätt kunnat svara på dessa frågor.

2.3 Vetenskaplig kvalitet

När det gäller vetenskaplig kvalitet skiljer man mellan reliabilitet och validitet. Reliabilitet betyder tillförlitlighet och innebär att man ska försöka att så korrekt som möjligt återge de fakta man samlat in via empiriska material utan att lägga till, dra ifrån eller försköna någonting.⁹ Vidare innebär det att en undersökning måste bygga på ett representativt urval av personer så att inte tillfälligheten påverkar resultatet.¹⁰ Andra undersökare skall komma fram till samma resultat om de använt sig av samma angreppssätt. Undersökningen skall

⁶ Andersen I. Den uppenbara verkligheten, 1998

⁷ Ibid

⁸ Trost J. Enkätboken, 2001

⁹ Ibid

¹⁰ Andersen I. Den uppenbara verkligheten, 1998

med andra ord vara oberoende av undersökaren.¹¹ Resultaten av en kvantitativ undersökning måste vara generaliserbara. Detta medför ett krav på hög reliabilitet. Ett sätt

Metod

att försöka uppnå högre reliabilitet är att använda sig av vanliga och begripliga ord och enkla satser i utformandet av enkätfrågorna. På så sätt förvissar man sig om att nästan alla som deltar i undersökningen kan komma att förstå frågan på ungefär samma sätt. På så vis kan vi som forskare försöka undvika missförstånd och situationer då respondenterna inte besvarar frågorna alls.¹²

Validitet innebär att man verkligen undersöker det man vill undersöka och ingenting annat.¹³ Man kan skilja mellan två aspekter av validitet: inre validitet och yttre validitet. Överensstämmelsen mellan begrepp och de mätbara definitionerna, det vill säga att insamlad data är relevant utifrån den definierade problemformuleringen kallas för *inre validitet*. *Yttre validitet* har att göra med överensstämmelsen mellan det mätvärde man får när man använder en operationell definition och verkligheten.¹⁴

Mått, parametrar, mätinstrument, test och undersökningsmetoder måste vara reliabla och valida för att vara användbara och lämpliga. Uppfylls inte dessa krav har inte forskningsresultaten vetenskapligt värde.¹⁵

2.3.1 Vår vetenskapliga kvalitet

För att få en så hög grad av reliabilitet som möjligt i vår studie har vi beaktat följande viktiga moment. Vid utformandet av enkäten använde vi enkla satser med begripliga och vanliga ord så att respondenterna skulle uppfatta alla frågor på samma sätt. För att få ett representativt urval av populationen använde vi oss av ett systematiskt urval. När vi behandlade svaren från enkäterna var vi väldigt noggranna med att objektivt och korrekt återge de svar respondenterna hade lämnat. Vi lade heller inte till eller tog bort någon information som kunde ha vinklat svaren.

För att vår studie skulle uppnå en hög validitet utformade vi en genomtänkt och tydlig problemformulering. Utifrån denna konstruerade vi enkätfrågorna för att få problemområdena belysta. Vidare ansåg vi att validiteten ökades genom att vi skickade enkäterna till personer som hade praktisk erfarenhet av ämnet.

2.4 Angreppssätt

¹¹ Eriksson, L.T.& Wiedersheim-Paul f, Att utreda, forska och rapportera, 2001

¹² Trost J. Enkätboken, 2001

¹³ Andersen I. Den uppenbara verkligheten, 1998

¹⁴ Eriksson, L.T.& Wiedersheim-Paul f, Att utreda, forska och rapportera, 2001

¹⁵ Ejvegård R. Vetenskaplig metod, 1996

Forskarens uppgift är att relatera teori och verklighet till varandra. Hur man ska relatera teori till verklighet är ett av de centrala problemen inom vetenskapligt arbete.

De flesta undersökningar kan fördelas utifrån hur mycket man vet om ett visst problemområde innan undersökningen startar. Om det finns luckor i vår kunskap använder

Metod

man utforskande undersökningar som kallas explorativa. Med explorativa undersökningar försöker man inhämta så mycket kunskap som möjligt och belysa allsidigt ett bestämt problemområde för att finna kunskap som kan ligga till grund för vidare studier.

Om det redan finns en viss mängd kunskap inom problemområdet kommer undersökningen att vara beskrivande och kallas deskriptiv. Vid deskriptiva undersökningar undersöker man några aspekter av de fenomen man är intresserad av. Man kan beskriva varje aspekt för sig eller beskriva samband mellan olika aspekter. Om det finns mycket kunskap så kan hypoteser utformas och testas med hjälp av en hypotesprövande undersökning.¹⁶ Vi valde att använda oss av den deskriptiva undersökningen i vår uppsats.

2.5 Datainsamling

Det finns olika vägar att samla information för att få svar på frågor. Man kan använda sig av befintliga dokument, studier, olika former av rapporter samt intervjuer och enkäter. För att få svar på våra frågor använde vi oss av postenkät och av att skicka frågor till studievägledarna på Handelshögskolan i Göteborg.

Det finns två olika typer av insamlad data, sekundärdata och primärdata. Den förstnämnda är data insamlad av någon annan för ett annat ändamål. Sekundärdata till vår uppsats har vi inhämtat från Göteborgs Universitets databas Gunda, teori böcker, forskningsrapporter från vetenskapliga tidskrifter. Vi har även funnit material från tidigare studier inom ämnet på bland annat Civilekonomernas, SACO-s och Högskoleverkets hemsida. Via handledaren har vi fått kompletterande material till civilekonomernas rapport som gäller specifik statistik för Handelshögskolan i Göteborg.

Primärdata är något som undersökaren själv samlar in för ett bestämt ändamål. Man kan använda sig av olika tekniker för att samla in det empiriska materialet. Intervju och enkäter är tekniker som bygger på frågor. När man arbetar med frågor för att samla in information måste man beakta två aspekter. Man måste tänka på hur mycket ansvar som lämnas till intervjuaren när det gäller frågornas utformning och inbördes ordning. Detta kallas grad av standardisering. Vidare måste man tänka på i vilken utsträckning frågorna är fria för respondenterna att tolka fritt beroende av sin egen inställning eller tidigare erfarenheter. Detta kallas grad av strukturering.¹⁷

För att samla primärdata till vår uppsats använde vi oss av en postenkät som är ett relativt billigt alternativ då man kan nå många respondenter samtidigt.¹⁸ Eftersom vi ville nå en

¹⁶ Patel R. Davidson B, Forskningsmetodikens grunder, 2003

¹⁷ Ibid

större grupp av respondenter har detta varit det mest effektiva alternativet för oss. Alla frågor i frågeformuläret delade vi in i tre huvudgrupper. Frågorna 1-7 handlar om respondenternas nuvarande arbete; 8-10 handlar om respondenternas första ekonomiarbete efter examen och frågorna 11-23 handlar om respondenternas tidigare respektive eventuella vidareutbildningar. Denna enkät innehöll både öppna och bundna frågor. Vi valde öppna

Metod

frågor för att ge respondenterna större frihet att uttrycka sig om sitt arbete och om studietiden på Handelshögskolan.

De öppna svaren kan ge oss författare tillfälle att citera något svar, en teknik som statistik kan ge framställningen mer liv och större konkretion.¹⁹ De bundna frågorna valde vi för att lättare kunna bearbeta svaren statistiskt. Några av de bundna frågorna bestod av den sjugradiga skalan som används i vetenskapliga undersökningar. När det gäller svarsalternativ som innehåller graderad inställning kan vi välja att göra graderingen med ett udda antal alternativ. Antalet graderade steg kan vara tre, fem, sju eller nio. Det större antalet steg används främst när det gäller skalor eftersom det är svårt att med ord beteckna så många steg. Eftersom det hos oss människor finns en viss benägenhet att undvika ändpunkterna och dra oss in mot mitten, den så kallade centraltendensen, menar man att vid sju eller nio steg sprider sig svaren bättre över de olika stegen än om man bara har tre steg.²⁰

För att minimera mätfel och undvika oklarheter ställde vi välbearbetade och tydliga frågor som vi tyckte var relevanta för undersökningen. För att uppnå detta läste vi in oss i olika metodböcker på hur frågor skall formuleras för att få sanningsenliga och en så hög svarsfrekvens som möjligt. Till stor hjälp har också vår handledare Christian Ax varit för att få tips och idéer.

2.6 Urval av respondenter

När vi bestämt oss för att göra en enkät vände vi oss till Göteborgs Universitetets Ladokenhet. Från deras register fick vi fram 2 480 namn på studenter med kandidat respektive magister examen i företagsekonomi från Handelshögskolan i Göteborg. Detta adressregister matchade vi med uppsatslistor från företagsekonomiska institutionen och fick på så sätt fram att 490 studenter som hade redovisning och finansiering som inriktning under perioden 1995-2002. Utifrån dessa 490 studenter ansåg vi att cirka trettio procent det vill säga 150 personer var ett rimligt antal att ta med i undersökningen. Detta för att inte få ett allt för omfattande material att bearbeta och för att våra ekonomiska resurser inte tillät ett större urval. För att ett urval i statistisk mening skall vara representativt krävs det att varje individ har en känd sannolikhet att komma med i urvalet.²¹

¹⁸ Dahmström, K. Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning, 2000

¹⁹ Ejvegård, R. Vetenskaplig metod, 1996

²⁰ Patel R. Davidson B. Forskningsmetodikens grunder, 2003

²¹ Eggeby E. Kvantitativa metoder, 1999

Då vårt urval skulle bli representativt så numrerade vi populationen och valde ut var tredje respondent som fick medverka i enkäten. Detta tillvägagångssätt benämns systematiskt urval och har sina främsta fördelar i att det är enkelt och manuellt praktiskt genomförbart.²²

Metod

2.7 Bortfall

Med bortfall menas de enheter i ramen som man har planerat att undersöka, men som man ej fick något svar ifrån. Man skiljer på individbortfall och partiellt bortfall. I det förra fallet får man inga svar alls på till exempel en enkät, medan i det senare är det bara vissa frågor som ej besvaras. Anledningen till att man får bortfall i en undersökning kan hänföras till någon av följande kategorier:

1. De enheter som man har planerat att undersöka är ej anträffbara till exempel på grund av att de har bytt namn, har flyttat eller är bortresta.
2. De personer som man har planerat att undersöka vägrar att svara eller delta i undersökningen.
3. De personer som man har planerat att undersöka utgör bortfall av någon annan anledning. Det kan till exempel bero på att personen ej förstår frågorna.²³

För att få ett så litet bortfall som möjligt i vår undersökning vidtog vi en rad åtgärder. Först och främst jämförde vi adresserna från ladokregistret med adresserna i gula sidorna²⁴ för att på så sätt få fram aktuella adressuppgifter på de utvalda respondenterna. Vidare bifogade vi ett följebrev med personlig prägel till enkäten för att framhålla vikten av att varje respondent skulle känna sig speciellt utvald och delaktig i studien. I följebrevet garanterade vi också fullständig anonymitet och försäkrade att svaren endast skulle användas för vår studie. Självklart bifogade vi även ett frankerat svarskuvert till enkäten.

Ett effektivt sätt för att minska bortfallet är att skicka ut påminnelsebrev. Detta var även vår avsikt från början men allteftersom tiden gick insåg vi att detta inte skulle hinnas med inom den begränsade tidsperioden. Att skicka ut påminnelsebrev skulle dessutom ha ökat kostnaderna väsentligt. Avslutningsvis lämnade vi våra telefonnummer i följebrevet så att respondenterna skulle kunna kontakta oss vid eventuella oklarheter kring frågorna.

2.8 Svarsfrekvens

Vi fick totalt in 71 svar på enkäten som utgör 47 procent. Av dessa var 65 svar eller 43 procent relevanta för vår studie. Vi fick eliminera tre svar beroende på att personerna hade läst organisation, marknadsföring och en hade inte läst på Handelshögskolan över huvud taget. Ytterligare tre svar har kommit in sju dagar efter vår uppsatta sista svars dag. Därmed

²² Dahmström, K. Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning, 2000

²³ Dahmström, K. Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning, 2000

²⁴ <http://www.gulasidorna.se> 2003-11-20

har vi inte haft någon möjlighet att behandla dessa i vår studie. Endast två av 150 enkäter har inte kommit fram till adressaten. Svarsfrekvensen på varje fråga behandlas i empirin.

På grund av att respondenterna inte uppfattade en del frågor entydigt kan man diskutera dessa frågors tillförlitlighet. Frågorna som avses är 15B, 15C och 18B. Fråga 15B är till viss del ledande då vi angav tre exempel på speciella färdigheter. Två av dessa exempel förekom ofta som svarsalternativ. På 15C var det ett stort bortfall som vi anser kan bero på

Metod

att respondenterna uppfattade frågan snarlik 15A och B. När det gäller fråga 18B tror vi att svarsbortfallet kan bero på en missuppfattning av vilken utbildning som avses, tidigare eller vidareutbildning. Vår tanke var att frågan syftade på vidareutbildning. Det kan också nämnas att fråga 18C har missuppfattats av tre respondenter då dessa svarade både ja och nej.

2.9 Respondenternas arbeten²⁵

Respondenterna som deltog i vår undersökning går att finna på de mest skiftande befattningarna, inom olika branscher och på olika nivåer i företagen. Av de 25 olika befattningarna som respondenterna hade var controller den i särklass vanligaste befattningen. Handläggare följt av assistent, Chef på mellan nivå och konsult var de vanligaste funktionerna bland respondenterna.

När det gäller arbetsuppgifter arbetade cirka hälften med redovisning och revision, andra vanliga arbetsuppgifter var konsultverksamhet och system/affärsutveckling. Bank/finans, bilindustrin, IT/telekom och revision är de branscher som flest arbetar inom..

Den övervägande majoriteten av respondenterna arbetar idag i Göteborg. Detta kan hänföras till att respondenterna har en naturlig koppling till staden i form av familj eller att det finns större arbetsmöjligheter i ett storstadsområde som Göteborg.

Respondenterna har oftast fått jobb direkt eller 1-3 månader efter examen och en tillsvidareanställning var den klart dominerande anställningsformen bland våra respondenter.

Första ekonomiarbetet efter examen var inom redovisning eller som controller. Därefter följde ekonomiassistent och revision. Sju av tio var nöjda med sitt första ekonomiarbete och hade inte valt något annat ifall de haft möjlighet till det.

2.10 Källkritik

Syftet med källkritik är för det första att bestämma om källan mäter det den utger sig för att mäta, det vill säga om den är valid och man behåller det som är acceptabelt. För det andra om den är väsentlig för frågeställningen, det vill säga om den har relevans, och för det

²⁵ Bilaga 2

tredje om den är fri från systematiska felvariationer, det vill säga om den är reliabel.²⁶ Under arbetets gång har vi tagit hänsyn till tidigare studier inom området. Två av dessa har utförts i USA och Storbritannien. Vi är medvetna om att det finns skillnader i dessa länders utbildnings- och arbetsförhållanden i jämförelse med Sveriges, men vi har ändå valt att ta hänsyn till vissa aspekter i rapporterna för att jämföra resultaten. Vi har dessutom vid granskandet av dessa studier och övrig litteratur försökt att så mycket som möjligt inta ett kritisk förhållningssätt eftersom vi är medvetna om att källor kan framställas subjektivt.

Teori

3 Teori

3.1 Göteborgs universitet

Göteborgs universitets *Vision* antogs av styrelsen 1996 och utgör en beskrivning av universitetets grundläggande värden och eftersträlvade mål.²⁷ Över dessa värden och mål står högskolelagen, som alla universitet och högskolor måste följa.

3.2 Högskolelagen

Enligt Högskolelagen första kapitlet 9 § skall den grundläggande högskoleutbildningen, utöver kunskaper och färdigheter, ge studenterna förmåga till självständig och kritisk bedömning. Vidare skall utbildningen lära studenterna att självständigt kunna urskilja, formulera och lösa problem samt att följa kunskapsutvecklingen, allt inom det område som utbildningen avser. Utbildningen bör också utveckla studenternas förmåga till informationsutbyte på vetenskaplig nivå. Dessutom skall studenterna förberedas inför förändringar i arbetslivet.²⁸

3.3 Verksamhetsplanen

Göteborgs universitets verksamhetsplan utgör en konkretisering av *Visionens* mål och vägen dit, för att i ett andra steg vara grunden för styrelsens årliga verksamhetsuppdrag till fakulteterna. Planen skall också vara ett inriktningsdokument riktat till fakulteterna för utarbetandet av egna strategiska planer. Verksamhetsplanen för 2004-2006 utgår från *Visionens* strävan om ett människors universitet, ett lärandets universitet och ett öppet universitet. Av verksamhetsplanen framgår det bl.a. att kontakterna och dialogen med omvärlden blir allt viktigare, varför alla enheter inom universitetet de närmaste åren måste utveckla sin samverkan med omvärlden. Den kunskap och kompetens som finns vid universitetet ska bli mer tillgänglig för alla intresserade samtidigt som universitetet ska bli ännu bättre på att ta till sig samhällets förändringar och behov.²⁹

²⁶ Eriksson, L.T. & Wiedersheim-Paul f, Att utreda, forska och rapportera, 2001

²⁷ http://www.host.gu.se/wwwguse_pdf/doc/vp2004-2006.pdf 2003-12-18

²⁸ http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet?page_id=213&select_tree=267&view=0, 2003-12-06

²⁹ http://www.host.gu.se/wwwguse_pdf/doc/vp2004-2006.pdf, 2003-12-18

3.4 Handelshögskolan

Universitetets styrelse beslutar om profil och övergripande mål avseende grundutbildningen som helhet, och den ger med dessa utgångspunkter varje fakultetsnämnd ett avgränsat verksamhetsuppdrag. Handelshögskolans fakultetsnämnd fick 2003 bland annat följande uppdrag: att i ökad utsträckning, och i nära samverkan med arbetslivet, utforma utbildningar som både är attraktiva för studenter och svarar mot arbetsmarknadens behov.³⁰

Teori

3.5 Företagsekonomiska institutionen

Företagsekonomiska institutionen (FEK) är en av de större och ledande institutionerna inom företagsekonomisk utbildning och forskning i Sverige. Den är en av sju ämnesinstitutioner inom Handelshögskolan, som utgör en fakultet vid Göteborgs universitet. Dess verksamhet utgör, i termer av lärare och forskare, cirka en tredjedel av Handelshögskolans hela verksamhet och är den största institutionen inom Handelshögskolan.³¹

Det är institutionsstyrelsen som fattar beslut om de fristående kursernas inriktning och vilka resurser som ska tilldelas respektive kurs. Studierektorn för grundutbildningen har det operativa ansvaret för alla fristående kurser, och det är studierektor som övergripande samordnar planeringen av kurserna. Detaljplanering och genomförande av de enskilda kurserna har respektive kursansvarig lärare ansvar för. På FEK har det sedan länge byggts upp en tradition som innebär att initiativet till förändring av kursutbud och kursinnehåll kommer från enskilda lärare eller grupper av lärare.³²

På FEK:s kurser är vetenskaplig grund och kritisk bedömningsförmåga kännetecknande för all kursutveckling, undervisning, examination och utvärdering. Utbildningens stöd för att utveckla studenternas självständiga och kritiska bedömning är givetvis starkare på fördjupningsnivå än på grund- och fortsättningsnivå. FEK arbetar dock med bestämdhet för att öka andelen forskande lärare för att även på grund- och fortsättningsnivå kunna förmedla sådana kunskaper som gör att innehållet i ofta retoriskt starka läroböcker kan sättas i ett större sammanhang. Stora ansträngningar görs också för att studenterna på grund- och fortsättningsnivå genom skrivande, presentation och försvar av kurs-PM skall utveckla skicklighet i att kunna tänka och diskutera i vetenskapliga termer. På C/D nivå utvecklas detta ytterligare då undervisningen har stora inslag av seminarieverksamhet. Även om det inte finns en fastlagd policy inom ämnet så har allt fler lärare insett att envägskommunikation inte skapar en god förståelse av ämnet.³³

³⁰ http://www.gu.se/doc/2002/Verksamhetsuppdrag_2003.pdf, 2003-12-07

³¹ http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet?view=0&page_id=740&expand_tree=69, 2003-12-08

³² <http://www.handelsgu.webhotel.tripnet.se/files/foretagsekonomi/PGA/grundutb.pdf>, 2003-12-12

³³ Ibid

Den pedagogiska grundsynen i utbildningen vid FEK är att den enskilde studenten har ansvaret för sitt lärande. Målet är att läraren på olika sätt ska underlätta och stödja studentens lärande genom att fungera som en inspirerande mentor. Detta är en syn som kan ses som gemensam för grund-, fortsättnings- och fördjupningsnivå. Det finns ingen skriftlig gemensam pedagogisk grundsyn vid FEK utan det är istället de kursansvariga lärarna som har huvudansvaret för pedagogiskt utvecklingsarbete.³⁴

Teori

3.6 Redovisning

Redovisningen är det centrala i företagets ekonomisystem och utgör spindeln i nätet när det gäller företagets hela ekonomisystem. Redovisningen har stor betydelse för det egna företaget men den förser också företagets intressenter med rapporter och information som föreskrivs enligt lagar och förordningar. Verksamhetens effektivitet avspeglas i redovisningsinformationen som är beslutsunderlag för företagsaffärer och investeringar och hjälper för att uppnå uppsatta mål.

Syfte med redovisningen är att visa företagets ekonomiska utveckling, avkastning på det investerade kapitalet under viss period och utgör underlag för ekonomistyrning. Beroende på vem som är mottagare av redovisningsinformationen skiljer man mellan externredovisning och ekonomistyrning. Externredovisning eller affärsredovisning vänder sig i första hand till intressenter utanför företaget men har stor betydelse även för interna intressenter. Externredovisningens huvuduppgift är att framställa årsbokslut och en årsredovisning och visa företagets ekonomiska ställning respektive resultat.

Ekonomistyrning används för företagets egen uppföljning och beslut och är ett viktigt hjälpmedel i företagets verksamhet och utveckling. Den information som används inom företaget finns i externredovisningen men externredovisning är civil- och skatterättsligt lagreglerad och ekonomistyrning kan utformas fritt utifrån det enskilda företagets och intressenternas specifika behov.

På Handelshögskolan i Göteborg är i dagsläget redovisningsutbildningen på C- och D-nivån organiserad enligt följande. På C-nivån och D-breddning kan man läsa Redovisning och finansiering. På D-nivån delas Redovisning och finansiering upp i Externredovisning och Ekonomistyrning.³⁵

Begreppet ekonomistyrning kommer från engelskan *control* – styrning och i Sverige använder man titeln *controller* för den som är ansvarig för ekonomistyrningen i företaget. Begreppet ekonomistyrning har flera synonymer på engelska. Om styrningen gäller mål av lönsamhetskaraktär det engelska begreppet är *management control*. Internredovisningen

³⁴ Ibid

³⁵ <http://utbkat.gu.se/utbildning/utb/A23K6042.html> 2004-01-15

som utgör underlag för företagsledningens styrning kallas för *management accounting* och affärsredovisning eller externredovisning heter på engelska *financial accounting*.³⁶

Omvärldsförändringar skapar behov av kontinuerlig utveckling och anpassning av verksamheten. Även ekonomrollen utvecklas och anpassas. Under senare år har ekonomistyrarens arbetsuppgifter och ansvarsområde utvidgats. Det är en process som bara har inletts.³⁷

Teori

3.7 Civilekonomen

3.7.1 Definition av en civilekonom

En civilekonom har lägst kandidatexamen eller motsvarande om minst 120 poäng. Examen ska innehålla sammanlagt minst 80 poäng i företagsekonomi och/eller nationalekonomi, varav minst 60 poäng i ettdera, samt ytterligare 20 poäng i övriga ekonomiska ämnen. Återstående poäng är valfria. Till övriga ekonomiska ämnen räknas exempelvis kurser inom ekonomisk historia, juridik, informatik och statistik. Men även traditionella företags- och nationalekonomi kurser kan klassificeras som övriga ekonomiska ämnen.³⁸

3.7.2 Branschtillhörighet och arbetsuppgifter

Civilekonomutbildningen ger allmänbildning i ekonomi som i sin tur ger stora valmöjligheter i framtida yrkesval. Med en civilekonomutbildning i ryggen får man ett affärsmässigt synsätt som efterfrågas i de flesta branscher. Allt från IT och telekomföretag till statlig och kommunal verksamhet har behov av personer som kan kombinera specialistkunskaper inom ekonomi med ett analytiskt synsätt. Många civilekonomer arbetar med marknadsföring och försäljning, budgetering och ekonomisk planering, redovisning och revision samt utredningsarbete.

En stor grupp civilekonomer är företagsledare. Banker, försäkringsbolag, finansbolag, reklam, information och konsultverksamhet är andra viktiga områden inom vilka civilekonomer arbetar. Arbetsuppgifterna kan till exempel röra kapitalplacering, upplåning, planering av utlåningsformer samt värdering.

Civilekonomer som arbetar med information och kommunikation har ökat i omfattning de senaste åren. Revisionsområdet är ett viktigt arbetsfält då totalt drygt 6 000 civilekonomer arbetar med redovisning och revision. Cirka 2 000 är anställda som auktoriserade revisorer

³⁶ Holmström, N. Redovisningen.nu, 2003

³⁷ <http://www.handelsgu.webhotel.tripnet.se/item.aspx?id=257> 2004-01-15

³⁸ <http://www.civilekonomerna.se> 2003-12-12

vid revisionsbyråer. För att bli auktoriserad revisor krävs högskoleutbildning med särskild inriktning och minst fem års meriterande praktik.³⁹

3.8 Inriktningar

Enligt information från studievägledarna vid Handelshögskolan i Göteborg framgår att beroende på konjunkturläget varierar intresset för de olika inriktningarna. Idag när det är tufft på arbetsmarknaden ökar intresset för Redovisning och finansiering på fördjupningsnivå. Studenterna kan välja en analytisk och en språklig inriktning på

Teori

Civilekonomprogrammet. Den första inriktningen är den populäraste av de båda. Det finns fem olika språk att välja bland på den andra inriktningen såsom; tyska, franska, spanska, kinesiska och japanska. På dessa inriktningar kan man välja att antingen fördjupa sig inom nationalekonomi eller företagsekonomi. De flesta väljer företagsekonomi och där är Redovisning och finansiering tillsammans med marknadsföring de populäraste alternativen.⁴⁰

3.9 Tidigare studier

Albrecht och Sacks omfattande forskningsrapport "*Accounting Education: Charting the Course through a Perilous Future*" behandlar dagens redovisningsutbildning i USA, dess brister och hur den bör anpassas till en framtid som karaktäriseras av snabba förändringar. Författarna menar att näringslivet har förändrats dramatiskt på flera punkter de senaste åren, men att redovisningsutbildningen inte har anpassats därefter. De viktigaste förändringarna i näringslivet som nämns är den snabba teknologiska utvecklingen och globaliseringen, som i sin tur har lett till ökad konkurrens samt att information numera betraktas som relativt billig och lättåtkomlig.⁴¹

Av rapporten framgår det att många skolor inte utnyttjar den nya teknologin på ett tillfredsställande sätt när det gäller att insamla och framställa information. Numera kan sammanställning av olika finansiella rapporter skötas av effektiva datorprogram, därför bör fokus istället läggas på analys och tolkning av den framställda informationen.⁴²

Redovisningsämnet har minskat väsentligt i popularitet bland studenterna enligt Albrecht och Sacks. I rapporten behandlas orsaker till varför antalet studenter som läser redovisning har minskat de senaste åren. De främsta skälen som nämns är följande:

1. Ingångslönerna för de med redovisning som huvudinriktning är lägre än för de som läst andra inriktningar.

³⁹ <http://www.saco.se> 2004-01-05

⁴⁰ Frågor till studievägledarna, se bilaga 3

⁴¹ Albrecht och Sacks rapport, 2000

⁴² Ibid

2. Studenter har idag mer attraktiva karriäralternativ än förut.
3. Studenter är idag villiga att välja mer riskfyllda inriktningar än de var förut.
4. Det är brist på information om vad redovisning är och vad yrket innebär.⁴³

Men det är inte bara bland studenterna som redovisning verkar minska i attraktionskraft, utan även bland de yrkesverksamma som har en examen inom redovisning. I Albrecht och Sacks studie framgår det att majoriteten av den senare kategorin inte skulle ha valt redovisning som inriktning om de fick välja igen. Det finns två huvudorsaker till detta:

Teori

- Stora förändringar i näringslivet, samtidigt som redovisningsutbildningen har stagnerat. Redovisningsutbildningen anses i dagsläget vara för smal och hellre blicka bakåt än framåt. Dessutom är den inte tillräckligt lönsam.
- En karriär inom redovisning har förlorat attraktionskraft på grund av teknologisk utveckling och förändrad konkurrensbild. De som vill ha en intressantare och mer lönsam karriär skulle välja en annan inriktning.⁴⁴

Ytterligare problem och brister i redovisningsutbildningen som Albrecht och Sacks tar upp är att kursinnehållet betraktas som alltför enkelspårigt och i många fall gammalmodigt eller irrelevant samt att institutionens intressen prioriteras framför marknadens efterfrågan. Vidare anses att utbildningen fokuserar alltför mycket på att lära innantill. Det är också för mycket föreläsande och läroböckerna har en alltför central roll i undervisningen. Det riktas också kritik mot att man inte utnyttjar möjligheten att skaffa sig erfarenhet utanför klassrummen i form av praktik och fältstudier.⁴⁵

Slutligen framkommer det i rapporten att näringslivet efterfrågar vissa färdigheter som i dagsläget inte får tillräckligt stort utrymme i utbildningen. Dessa färdigheter som enligt Albrecht och Sacks bör integreras mer i utbildningen är bland annat skriftlig och muntlig kommunikation, analytiskt och kritiskt tänkande. Ytterligare färdigheter som bör utvecklas är IT-kunskap och teamwork.⁴⁶

En annan studie inom området är Montanos, Anes, Hassalls och Joyces forskningsrapport som rangordnar nödvändiga färdigheter som redovisaren bör ha. Studien baseras på åsikter från CIMA (Chartered Institute of Management Accountants) anställda i Storbritannien. Dessa personer är rekryterings- och utbildningsansvariga inom sina organisationer.⁴⁷

Resultatet av denna studie är att kommunikation och stresshantering anses vara de mest relevanta och också högprioriterade ämnena för utveckling. Med kommunikation avses här

⁴³ Ibid

⁴⁴ Albrecht och Sacks rapport, 2000

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ Ibid

⁴⁷ Accounting Education 10, (2001): Vocational skills in the accounting professional profile: CIMA employers' opinion

presentation och försvar av åsikter och resultat av det egna arbetet, både muntligt och skriftligt. Kommunikation inkluderar här också förmågan att hitta, erhålla, organisera och använda information från olika källor. Med stresshantering menas här att kunna organisera arbetet för att möta motstridiga och oväntade krav, men även att organisera och prioritera arbetet för att kunna hålla deadlines.

Vidare anser respondenterna att dessa ämnen/färdigheter borde uppmärksammas mer inom universiteten och således integreras mer genom hela redovisningsutbildningen. De

Teori

anser också att företagen har en viktig uppgift här då de i större utsträckning borde medverka till att utveckla och förbättra personalens färdigheter inom kommunikation och stresshantering. Detta borde främst ske genom internutbildning/vidareutbildning.⁴⁸

I uppsatsen ”*En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet*”⁴⁹ framkommer det bland annat vad åtta revisionsbyråer i Göteborg anser om kunskaperna hos studenter som har studerat redovisning vid Handelshögskolan i Göteborg. Av uppsatsen framgår det att samtliga revisionsbyråer finner att studenternas kunskaper i grundläggande redovisning inte når upp till efterfrågad nivå. Enligt författarna förmedlas dessa kunskaper, detta sker dock på ett tidigt stadium i utbildningen varför revisionsbyråerna förutsätter att studenterna har glömt dessa moment. Vidare anser revisionsbyråerna att studenterna saknar känsla för hur redovisningen fungerar i praktiken, varvid mer praktisk erfarenhet önskas. Av uppsatsen framgår det även att revisionsbyråerna efterfrågar en förbättring av studenternas datorkunskaper.⁵⁰

Civilekonomerna genomförde hösten 2002 en enkätstudie bland studenter som år 1999 hade tagit en ekonomiskt inriktad examen vid något av landets 24 lärosäten. För de utexaminerade företagsekonomistudenterna vid Handelshögskolan i Göteborg med inriktning redovisning var det drygt 78 procent som ansåg sig ha haft mycket eller ganska stor nytta av utbildningen i sitt yrkesutövande. Detta visar att merparten av de svarande verkar vara nöjda med sin civilekonomutbildning. Studien visade också att knappt 24 procent valde att läsa företagsekonomi med inriktning redovisning vid Handelshögskolan i Göteborg, därmed var redovisning näst populärast bland de olika inriktningarna.⁵¹

Tidningen Campus Ekonomi genomförde år 2000 en telefonenkät till 84 rekryteringsansvariga vid kända svenska företag, som anställer civilekonomer. De fick

⁴⁸ Accounting Education 10, (2001): Vocational skills in the accounting professional profile: CIMA employers' opinion

⁴⁹ Mattsson, C., Rydén, E., Stjärnerfält, J. ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet”, 2002

⁵⁰ Ibid

⁵¹ <http://www.civilekonomerna.se/templates/TextPage.asp?id=4306> 2003 – 11 - 20

svara på om det var viktigt för dem vilken skola de rekryterar ifrån. De flesta rekryterarna ansåg att det inte hade någon betydelse vid vilken skola man hade studerat vid.⁵²

⁵² http://www.campus.se/camp_content.asp?camp_artID=214 2004-01-12

4. Empiri

I detta kapitel har vi valt att redovisa resultaten från de enkätfrågor som rör problemformuleringen.

4.1 Fråga 15 A

Har Du upplevt att Du saknat viss ämneskunskap under Din yrkesverksamma tid?

40 respondenter, det vill säga 63,5 procent svarade att de har saknat viss ämneskunskap under sin yrkesverksamma tid. 23 respondenter svarade att de inte saknade några ämneskunskaper och de utgör 36,5 procent. Två respondenter valde att inte svara på frågan.

Av de respondenter som svarade att de hade saknat vissa ämneskunskaper har då motiverat enligt följande; 12,5 procent saknade kunskap inom redovisning och tyckte att ämnet var för teoretiskt orienterat. En av dessa nämnde speciellt att den saknade goda kunskaper i bokföring. 11 procent svarat att de önskade praktik under utbildningstiden för att klara sig bättre på arbetsmarknaden efter examen. Cirka 9 procent saknade kunskap inom olika datorprogram. En av dessa nämnde att datorutbildningen var under all kritik på Handelshögskolan i Göteborg.

Cirka 6 procent svarade att de saknade kunskap inom juridik, olika lagar och regler. Resterande 24,5 procent svarade att de saknade kunskaper inom finansmarkanden, personalområdet, revision, psykologi och kommunikation. Ytterligare kunskaper som saknades var förhandlingsteknik, finansiell ekonomi och engelska.

4.2 Fråga 15 B

Bortsett från ämnesrelaterade kunskaper har Du saknat någon speciell kunskap/färdighet under Din yrkesverksamma tid som har kunnats öva in under studietiden?

På frågan har 48 respondenter, det vill säga 83 procent, svarat att de saknar speciella färdigheter. Det var 10 respondenter vilket utgör 17 procent som inte saknade några speciella färdigheter. Sju av respondenterna valde att inte svara på frågan.

Av dem som saknade speciella färdigheter har 21 procent svarat de saknade färdigheter i presentationsteknik medan 17 procent saknade färdigheter i ledarskap. Vidare saknade 7 procent praktik och 5 procent förhandlingsteknik. Resterande saknade språk och Excel med vardera 3,5 procent.

Övriga 36,5 procent svarade att de kände en avsaknad av färdigheter såsom i retorik, kritiskt tänkande och konflikt hantering men även utav gruppdynamik, psykologi och arbetspsykologi. En av dessa tyckte att det skulle vara väldigt bra om man kunde arbeta med olika blanketter som man använder i praktiken t ex bokslut, momsblanketter. Andra ville lära sig mer om lagar och regler kring bankväsendet.

Någon ville utveckla förmågan att förstå vilket politiskt spel det är på arbetsplatsen samt hur man skall agera när verkligheten inte följer mallarna. En annan sa att det som saknas bara gick att få genom yrkeserfarenhet.

4.3 Fråga 15 C

Några övriga kunskaper som Du tycker att Du har saknat under Din yrkesverksamma tid?

På denna fråga har 21 respondenter, det vill säga 84 procent, svarat att de saknar övriga kunskaper. 4 respondenter som utgör 16 procent saknar inga övriga kunskaper. 40 respondenter valde att inte svara på frågan.

Av dem som saknade övriga kunskaper ser svaren ut på följande vis. 32 procent saknade datorkunskaper. Då man skrev att man saknade att få öva sig i speciella IT-system för ekonomer samt excell, Officepaketet och Power point. 20 procent har saknat praktik och 12 procent ville ha mer språkkunskaper som t ex engelska för att klara arbetslivet bättre. Övriga 20 procent svarade att de saknade kunskaper såsom analytiskt tänkande, juridik, bokföring, hantering av stress och en koppling mellan teori och praktik.

4.4 Fråga 18 A

Är det något ämne idag som Du upplever att Du skulle behöva fördjupa Dig mer i med tanke på Din nuvarande befattning/anställning?

På denna fråga har 40 respondenter, det vill säga 62,5 procent, svarat att de upplever att de skulle behöva fördjupa sig mer i något ämne. 21 respondenter som utgör 33 procent svarade att de inte behöver fördjupa sig i något ämne. Tre respondenter vilka utgör cirka fem procent svarade vet ej. En respondent valde att inte svara på frågan.

Av dem som ville fördjupa sig mer i ett ämne svarade följande saker. Det var 17 procent som skrev att de behövde fördjupa sig mer i redovisning. Dessa svarade då i olika ämnen inom redovisning såsom; kalkylering, lagerhantering, goodwill, konkurser, verksamhetsstyrning, investeringskalkylering, operativekonomistyrning, värde teorier, internredovisning och uppdatering om nyheter inom redovisning. Det var cirka 16 procent som ville fördjupa sig mer i juridik. Vidare var det cirka 5 procent av respondenter som ville ha mer datakunskap. Även 5 procent ville fördjupa sig i språk samt 3 procent i finansiering.

Vi har grupperat in övriga 16,5 procenten i en kategori för sig då vi endast har fått in enstaka svar på varje förslag. Dessa ville fördjupa sig mer i; systemvetenskap, teknisk projektledning, portföljteori, analys/värdering av bolag, ledarskap. Men även i presentationsteknik, muntlig kommunikation, retorik, beskattningsrätt, controlling, pedagogik och psykologi för att på ett bättre sätt kunna sprida sina kunskaper till andra och att förstå underställda och sina chefer.

4.5 Fråga 18 B

Hur tycker Du att denna utbildning skulle se ut vad gäller innehåll/längd/pedagogik etc?

På frågan har 22 respondenter, det vill säga 52 procent, svarat hur denna utbildning skall se ut. 21 respondenter som utgör 48 procent har svarat vet ej på frågan. Resterande 22 respondenter valde att inte svara på frågan alls.

När det gäller längden på denna utbildning har de svarande uppgett alltifrån ett fåtal kurstillfällen upp till 1 år. Majoriteten tycker dock att 1-2 terminer vore passande. Ungefär hälften som svarade hur denna utbildning skulle se ut tycker att verklighetsnära praktikfall ska ingå i utbildningen. Knappt 20 procent av dessa svarade att teori ska varvas med praktiska övningar/praktikfall. Övriga förslag som angavs var följande; att gästföreläsare och information från näringslivet skulle ingå i utbildningen. Man ville även att utbildningen skulle innehålla grupparbeten, diskussionsövningar samt självständiga arbeten. Vidare ville man få möjligheter till kunskaps- och erfarenhetsutbyte, fokus på verkligheten i samarbete med företag. En annan skrev att utbildningen skulle vara som en traditionell MBA – utbildning (Master of business administration).

De få svarande som har angivit ämnesinnehåll för utbildningen gav följande förslag; IT-kunskap, juridik, finansiell ekonomi samt fastighetsinriktad marknadsvärdering och investeringskalkylering.

4.6 Fråga 18 C

Kan Du därmed tänka Dig att vidareutbilda Dig vid Handelshögskolan i Göteborg?

På frågan har 36 respondenter, det vill säga 71 procent, svarat att de kunde tänka sig att vidare utbilda sig på Handelshögskolan i Göteborg. 12 respondenter som utgör 23,5 procent har svarat att de inte vill vidareutbilda sig på Handelshögskolan i Göteborg. 3 respondenter, det vill säga 6 procent, har svarat vet ej. 14 personer har valt att inte svara på frågan. De som inte svarade på frågan har vi valt att inte räkna med då deras svar inte är relevanta.

De som inte ville fortsätta på en vidareutbildning på Handelshögskolan i Göteborg har uttryckt sig på följande sätt: 6 procent hade valt att vidareutbilda sig utomlands och 4 procent av respondenterna hade valt att vidareutbilda sig på Handelshögskolan i Stockholm. En av dem som ville studera i Stockholm kunde även tänka sig att vidareutbilda sig utomlands och det berodde mer på placeringen än på skolan. 6 procent av respondenterna vill inte ha någon vidareutbildning då de efter ett antal yrkesverksamma år kräver mer praktisk fortbildning än vad högskolan/universitet kan erbjuda. Internutbildning passar dem bättre. Övriga tycker alltifrån ingen utbildning till en kortare utbildning med inriktning mot affärssystem till att vidareutbilda sig på närmaste orten. En av respondenterna skrev kanske men inte just nu.

Om ja, kan Du tänka Dig att fortsätta på en avgiftsbelagd vidareutbildning?

På denna fråga svarade 30 av respondenterna, det vill säga 77 procent, att de kunde tänka sig att fortsätta på en avgiftsbelagd vidareutbildning. 7 respondenter som utgör 18 procent svarade nej eller kanske på frågan. 2 respondenter som utgör 5 procent har svarat vet ej och 26 stycken valde att inte svara på frågan. Av dem som inte svarade på frågan har vi valt att inte ta med på frågan då deras svar inte är relevanta.

33 procent av dem som svarade på frågan har svarat att de skulle kunna tänka sig att gå en vidareutbildning endast om företaget/arbetsgivaren betalar denna utbildning. Cirka 8 procent skriver att de vill vidareutbilda sig om utbildningen känns helt rätt och kursen är nödvändig samt om den är en kvalitetsutbildning. Övriga tyckte att självklart spelar avgiftens storlek roll, om jag bara kunde finna tiden till det. Om jag hade ett bra jobb på ett företag som skulle utnyttja denna nya kompetens och naturligtvis höjer min lön med vad utbildningen kostar mig. Man lär sig kontinuerligt när man arbetar.

4.7 Fråga 7

Ange vilka egenskaper som har varit och är betydelsefulla i Ditt arbetsliv?

På frågan har 64 av 65 respondenter svarat. Det betyder att vi har fått ett bortfall på en person. Tabellen nedan visar vilka egenskaper som har varit betydelsefulla i respondenternas arbetsliv. Där 1 beskriver att egenskaperna har en liten betydelse och där 7 anger att egenskapen har stor betydelse.

I tabellen framgår att Störst betydelse har kommunikationsförmåga, analytiskförmåga och stresstålighet. Det fanns de respondenter som kryssade i rutan annat. Dessa motiverade att man även behöver egenskaper såsom envishet, förmåga att kunna möta människor från andra kulturer, ett gott humör och engelska kunskaper. Ur tabellen nedan kan man även utläsa medelvärdet hos varje egenskap.

Egenskaper	M	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%
Kommunikationsförmåga	6,02							4	6,3	15	23,4	21	32,8	24	37,5
Analytiskförmåga	5,83			3	4,7	1	1,5	5	7,8	12	18,7	17	26,6	26	40,6
Stresstålighet	5,83					4	6,3	6	9,4	10	15,6	21	32,8	23	36
Samarbetsförmåga	5,8					3	4,7	3	4,7	17	26,6	22	34,4	19	29,7
Kritiskt tänkande	5,55			1	1,5	3	4,7	11	17,2	11	17,2	21	32,8	17	26,6
Initiativförmåga	5,41					4	6,3	10	15,6	18	28,1	20	31,2	12	18,7
Målmedvetenhet	5,36			3	4,7	2	3	8	12,5	21	32,8	16	25	14	21,9
Förmåga att se helheten	5,13			2	3	1	1,6	3	4,7	2	18,7	23	36	23	36
Kreativitetsförmåga	4,58			3	4,7	13	20,3	18	28	13	20,3	18	12,5	9	14

Tabell 1: Visar hur betydelsefulla dessa egenskaper har varit i arbetslivet för respondenterna, n=64

4.8 Fråga 19

Om Du fick välja skulle Du kunna tänka Dig att oavlönat praktisera under Dina studier på C- respektive D-nivå (kandidat/magister)?

På frågan har 50 respondenter, det vill säga 79,5 procent, svarat att de kunde tänka sig att oavlönat praktisera under sina studier. 11 respondenter som utgör 17,5 procent svarade att de inte kunde tänka sig att oavlönat praktisera under sina studier. 2 respondenter som utgör 3 procent svarade vet ej. Två respondenter valde att inte svara på frågan.

De flesta respondenter tycker att det skulle bli mycket bra om man hade praktik under utbildningstiden för att knyta ihop de teoretiska kunskaperna lättare. 40 procent av de svarande tycker att praktik borde ingå i C och D nivån och att den skall omfatta 5-20 poäng. Några av de tycker att det skulle bli bra om man hade praktik i samband med examensarbete så att studenter få nya kontakter och kanske komma enklare in i arbetslivet. 6 procent av respondenterna som svarade föreslår att man kan ha praktik under utbildning på A och B nivå innan man väljer inriktning och en respondent menar att det skulle bli bra om man fick möjlighet att pröva på olika ekonomi arbete för att lättare välja inriktning. 8 procent av de svarande tycker att praktik skulle vara bra om man kunde få relevanta praktiktjänster, men de tror att det skulle bli svårt att genomföra i verkligheten.

En av respondenter föreslår att praktik kan läggas till som obligatoriska 5-10 poäng i jämförelse med Chalmers. Cirka 5 procent av respondenterna tycker att man borde ha praktik men inga poäng. 3 procent av respondenterna menar att man borde ha praktik en dag i veckan på C- och D-nivån.

De som inte vill ha praktik under utbildningstiden tycker att det skulle bli bra med flera besök och gästföreläsare från näringslivet istället. En respondent tycker att det skulle bli svårt för en del studenter att hitta praktikplatser. En respondent har bara studerat för att få sina kunskaper på papper då personen har jobbat tidigare inom ämnen och vill därmed inte ha någon praktik inlagd i utbildningen.

4.9 Fråga 10 A

Har Du fått någon internutbildning/vidareutbildning?

På denna fråga har 52 respondenter det vill säga 81 procent svarat att de fått internutbildning/vidareutbildning. 12 respondenter vilka utgör de andra 19 procenten har svarat att de inte fått någon internutbildning. En av respondenterna valde att inte svara på frågan.

Av de respondenter som fått internutbildning inom det specifika arbetsområde de började arbeta med. Påpekade de flesta att de fick utbildning inom speciella ekonomiprogram som Hogia, SPCS, Excel med mera och tyckte att man borde lära sig mer data på Handelshögskolan. De har även fått utbildning inom olika områden som bland annat affärsengelska, presentationsteknik, säljteknik och ledarskapsutbildning.

4.10 Fråga 10 B

Hur länge pågick internutbildningen/vidareutbildningen?

På frågan har 53 respondenter svarat att de fått internutbildning. 12 stycken har svarat att de inte har fått någon internutbildning alls. Vi har därmed valt att inte ta med dessa tolv i tabellen nedan då de inte kan uttala sig om frågan.

Det vanligaste är att respondenterna får sin internutbildning löpande under arbetets gång. En av respondenterna som svarade löpande vidareutbildning, tyckte att man ägnar för mycket tid till vidareutbildning. Näst vanligast är utbildning som varar upp till en vecka. Bland dem som svarade annat har de fått sin utbildning annorlunda än de förslag som vi angivit ovan. De har fått lite olika vidareutbildning som bland annat diverse kortare utbildningar från en halv dag till en vecka per kurs löpande, tre veckor per år löpande under arbetets gång eller periodvis under anställningen. En har fått vidareutbildning i fyra olika kurser vid olika tillfällen, dessa har varat från 2 dagar till en vecka/tillfälle.

Hur länge?	<i>n</i>	%
Upp till en vecka	11	21
2-4 veckor	6	11
Mer än 4 veckor	2	4
Löpande	24	45
Annat	10	19
Σ	53	100

Tabell 2: Visar längden på internutbildningen/vidareutbildningen respondenterna fick på sitt första jobb, n=53

4.11 Fråga 11

Vid vilket universitet/högskola har Du läst Ditt basblock (A och B-nivå)?

Vanligaste är att man har studerat sitt basblock på Handelshögskolan i Göteborg. Därefter kommer Skövde och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla.

Högskola/Universitet	<i>n</i>	%	Högskola/Universitet	<i>n</i>	%
Göteborgsuniversitet	48	74	Halmstad/Borås	1	1,5
Skövde	4	6,2	Jönköping/Göteborg	1	1,5
Trollhättan/Uddevalla	4	6,2	Gävle/Göteborg	1	1,5
Mälardalen	2	3	Karlstad	1	1,5
Borås	1	1,5	Örebro	1	1,5
Halmstad	1	1,5	Σ	65	100

Tabell 3: Visar var respondenterna läst sitt basblock, n=65

4.12 Fråga 12

Vid vilket universitet/högskola har Du läst Din kandidatexamen (C-nivå)?

Vanligast på kandidatnivå är att man studerat på Handelshögskolan i Göteborg. De sex andra högskolorna/universiteten har fått enkla svar och konkurrerar inte med Göteborg på samma vis.

Högskola/Universitet	n	%	Högskola/Universitet	n	%
Göteborgsuniversitet	59	91	Trollhättan/Uddevalla+Göteborg	1	1,5
Göteborg/Utomlands	1	1,5	Trollhättan/Uddevalla	1	1,5
Mälardalens högskola	1	1,5	Utomlands	1	1,5
Skövde/Göteborg	1	1,5	Σ	65	100

Tabell 4: Visar var respondenterna har läst sin kandidatexamen, n=65

4.13 Fråga 13

Vid vilket universitet/högskola har Du läst Din Magisterexamen (D-nivå)?

Tabellen nedan visar att flest studerar sin magister på Handelshögskolan i Göteborg. Det är 15,5 procent som har valt att inte fortsätta sina studier på magisternivå. Av fråga 11 till 13 har vi kunnat utläsa att 35 respondenter har läst alla nivåerna på HGU. Vidare har sex av tio som endast läst en kandidatexamen studerat på HGU under hela sin studietid.

Högskola/Universitet	n	%
Göteborgsuniversitet	49	75,5
Göteborg/Utomlands	4	6
Göteborg/Karlstad	1	1,5
Göteborg/Chalmers	1	1,5
Ej läst på D-nivå	10	15,5
Σ	65	100

Tabell 5: Visar var respondenterna har läst sin magisterexamen, n=65

4.14 Fråga 14

Du som har studerat vid andra lärosäten tycker Du att det är någon fördel att ta examen på Handelshögskolan i Göteborg i jämförelse med andra Universitet/Högskolor?

På frågan har 27 respondenter svarat att det är en fördel att ta ut sin examen från Handelshögskolan i Göteborg. 38 respondenter valde att inte svara på frågan. Många har inte svarat på frågan därför att de helt enkelt inte har studerat på andra lärosäten än Göteborgs Universitet. Av dem som svarade på frågan motiverade sina svar på följande vis. 44 procent tror eller vet ej om det har någon betydelse på vart man tar ut sin examen.

Många respondenter motiverar detta svar med att de bara har läst på Handelshögskolan i Göteborg hela sin studietid och har inget att jämföra med. 41 procent av respondenterna tycker att det är av mindre betydelse att ta ut sin examen från Handelshögskolan i Göteborg. Respondenterna menar att de inte har märkt någon större skillnad på vart man har tagit ut sin examen eller att det skulle vara någon större skillnad mellan högskolorna, möjligtvis att Stockholm låter bättre. En annan av dessa motiverar att Handelshögskolan i Göteborg definitivt inte är bättre men inte sämre heller, då vi håller anställningsintervjuer så särbehandlas inte studenter från Handelshögskolan.

15 procent har svarat jakande på frågan och anser att det ser bättre ut på pappret att ta ut en examen från Handelshögskolan i Göteborg och därmed är man mer konkurrenskraftig. Det klingar bättre på arbetsmarknaden och det är lättare att söka arbete i Göteborg men inte någon annanstans.

4.15 Fråga 16

Skulle Du välja samma inriktning på C- nivån (kandidat) idag som Du valde när Du påbörjade Dina studier?

57 respondenter det vill säga 88 procent har svarat att de skulle välja samma inriktning på kandidatnivån idag som de valde då de påbörjade sina studier. 5 respondenter skulle inte välja samma inriktning och de utgör 8 procent. Övriga 3 respondenter det vill säga 4,6 procent svarade vet ej på frågan.

Av de fem som inte skulle ha valt samma inriktning på kandidatnivån idag angav att de hellre ville gå en systemvetenskaplig utbildning, marknadsföring, ekonomistyrning, eller en finansiell inriktning. Den sista motiverade att den ville ha mer koppling till sitt nuvarande yrke ”fastighetsförvaltare och fastighetsägare”.

4.16 Fråga 17

Skulle Du välja samma inriktning på D-nivån (magister) idag som Du valde när Du påbörjade dina studier?

På frågan har 45 respondenter det vill säga 82 procent svarat att de skulle välja samma inriktning på magisternivå idag som de valde då de påbörjade sina studier. 6 respondenter hade inte valt samma inriktning och de utgör 11 procent. 4 av respondenterna som utgör 7 procent har svarat vet ej. 10 respondenter har inte läst på magister nivå.

Av dem som skulle ha valt en annan inriktning idag hade hellre valt att läsa systemvetenskap, marknadsföring, organisation. Det senare för att få en bredare utbildning. En hade valt att gå fjärde året utomlands och en annan hade valt en breddning i redovisning och finansiering och lagt till någon kurs i kalkylering på grund av nuvarande jobb. Intern redovisning/controlling och finansiell ekonomi angavs också som svar. Finansiell ekonomi för att den ger en bra komplettering till redovisning och ger en bredare bas att stå på.

4.17 Fråga 20

I sin helhet, anser du dig nöjd med studierna på C-nivån (kandidat)?

På frågan har 63 personer gjort en gradering som visas i tabellen nedan. En person har svarat vet ej. En respondent valde att inte svara på frågan. I den sjugradiga skalan betyder 1 inte alls nöjd och 7 mycket nöjd.

Den största andelen det vill säga 43 procent, anser sig vara lite mer än nöjd med sina studier på C-nivån. Vidare är det drygt 25 procent som anser sig var nöjdare med dessa studier. Medelvärde av svaren är 5,06 som säger att de som svarade anser sig vara lite mer än nöjd med sina studier på kandidatnivån.

C-nivån	M	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7
<i>n</i>	5,06			3	5	4	6	7	11	27	43	16	25	6

Tabell 6: Visar hur nöjda respondenterna är på kandidatnivån, $n=63$

4.18 Fråga 21

I sin helhet, anser du dig nöjd med studierna på D-nivån (magister)?

På frågan har 54 personer gjort en gradering som visas i tabellen nedan. En respondent har svarat vet ej. 10 personer har inte läst på D-nivå och har därmed inte besvarat frågan. Skalan är densamma som på föregående fråga.

33 procent av respondenterna har svarat att de är nöjdare med sina studier på magisternivån. 32 procent har svarat att de anser sig var lite mer än nöjd med sina studier på magisternivån. På en tredje plats kommer 17 procent av respondenterna som klassar sig att vara nöjda med sina studier. Medelvärde av svaren är här 5,05 som säger att de som svarade anser sig vara lite mer än nöjd med sina studier på magisternivån.

D-nivå	M	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%
<i>n</i>	5,05			2	4	4	7	9	17	17	32	18	33	4	7

Tabell 7: Visar hur nöjda respondenterna är på magisternivån, $n=54$

4.19 Fråga 22

Vad anser Du har varit positivt med Dina studier på Handelshögskolan i Göteborg?

På frågan har 56 respondenter svarat och 9 respondenter har valt att inte svara på frågan. 57 procent har motiverat att det positiva med studierna på Handelshögskolan i Göteborg har varit; bra och kompetenta lärare med bra studiemiljö och klimat samt fina och bra lokaler. Man tyckte också att utbildningen var lärorik med ett relevant innehåll. Några av dessa tyckte även att föreläsarna har varit aktiva i näringslivet därmed inte så insnöade i gammalt beprövat studiematerial samt att eleverna är ambitiösa vilket leder till att man blir

peppad att göra sitt bästa. Många av dem nämnde även att det fanns bra tillgång till mycket litteratur på ekonomiska biblioteket och på Kurs & tidningsbiblioteket.

13 procent tyckte att det positiva med Handelshögskolan i Göteborg är att de har lärt sig ett kritiskt tänkande och att lösa problem på ett strukturerat sätt och att leta information för att lösa problemet. Man har fått arbeta i grupp med intressanta och verkliga praktikfall som har givit en många kontakter och man har utvecklats som person.

30 procent har tyckt lite olika saker som till exempel att man har fått prova på en Handelshögskola och fått den erfarenheten, möjlighet till utbytesprogram utomlands, ett slags ”vuxendagis” och lärt sig att bli vuxen och ta ansvar för sig själv, jag lärde mig otroligt mycket och fick en bra grund att stå på samt att skolans goda ryckte har bidragit till den snabba karriärstegring som jag har gjort.

4.20 Fråga 23

Vad anser du har varit negativt med Dina studier på Handelshögskolan i Göteborg?

På frågan har 55 respondenter svarat och 10 stycken har valt att inte svara på frågan. 20 procent av respondenterna tyckte att kvaliteten på lärarna var ojämn, dåliga pedagoger och oengagerade föreläsare och det saknades koppling till verkliga problem det vill säga för lite verklighetsanknytning under studierna. 5,5 procent av respondenterna tycker att det var för mycket läsande, alltför hög tempo och för många böcker. En av dessa nämnde att man inte hinner läsa alla böcker och att de var dyra. 9 procent av respondenterna tyckte att man fick väldigt lite datautbildning, brist på datorer och tillgången till datorsalar var inte som det ska vara.

7 procent av respondenterna tycker att det borde ha varit mer tid för diskussioner och reflektioner i mindre grupp. 7 procent av respondenterna tyckte att utbildningen var för teoretisk och att vissa kurser kändes helt meningslösa. 5,5 procent tyckte att det var dåligt då man inte fick någon praktik på fyra år det vill säga för lite anknytning till näringslivet.

Övriga 46 procent tyckte lite olika på vad som var negativt med Handelshögskolan. Bland annat sade de att det var svårt att minns det dåliga, för slött tempo och för låga krav och att det alltid finns dem som smiter undan vid grupparbeten. Allt för stor fokus vid redovisning då man vill få in andra synvinklar. En skrev att jag har fått andra krav på mig själv efter utbildningen än tidigare, mycket högre krav på mitt arbete och hur jag skall bete mig, jag var nog lyckligare i mitt arbete före utbildningen än efter.

4.21 Övriga synpunkter från respondenterna

Nedan följer hur respondenterna uttryckte sina övriga synpunkter med egna ord. Det vore bra med praktik redan på A och B nivån (basblocket) för att verkligen få känna på den inriktning man sedan väljer för C och D nivån (kandidat/magister). Låt studenterna

Empiri

praktisera mer på företag/myndigheter samt att de tar med sig verkliga praktikfall till skolan. Jobba i grupp/projekt under längre tid samt starta upp diskussions grupper bland studenterna med tillgängliga lokaler. Undvik anonyma storföreläsningar genom att dela in studenterna i mindre grupper. Kräv innan att de är pålästa och ha mer aktiva seminarier med dialog och diskussion.

Hade varit bra att kunna använda och lära sig ekonomiska IT-system under studietiden. Hade även varit bra med lärare/handledare som följer studenten under denna tid. Liknade mentorskap som kan utmana och pusha mer. En annan skrev att tro inte att ni kan allt när ni väl kommer ut i verkligheten. Det finns mycket annat att lära sig än det som finns på HGU. Men ni har en bra grund att stå på. Utbildning och arbete är två helt olika saker. Utbildning är teori, arbete är praktik. Så tycker jag att det ska vara men det innebär också att man måste ta de första åren i yrkeslivet för att lära sig tillämpa teorin i praktiken. Om man börjar blanda in praktik på universitet kommer vi att tappa den ”kollektiva teoretiska höjden” och på sin höjd bli ett gäng halvduktiga människor som kan utföra halvavancerade arbetsuppgifter. Några nämnde att vissa frågor var svåra eller på ett eller annat sätt var felaktiga ur deras synvinkel. Samtidigt passade många på att önska oss lycka till i framtiden och med uppsatsen.

5 Analys

I detta kapitel kommer vi att analysera vår empiri mot teori för att kunna dra relevanta slutsatser.

5.1 Ämneskunskaper och speciella färdigheter

Majoriteten av respondenterna tycker att de saknar vissa ämneskunskaper under sin yrkesverksamma tid. Mest saknade de datorkunskaper men även kunskaper i redovisning. Anledningen till att datorkunskaper saknas kan hänföras till att det i dagsläget inte ingår någon obligatorisk datorundervisning i redovisningsutbildningen. När det gäller redovisning tyckte respondenterna att utbildningen var väldigt teoretiskt orienterad och att när de kom ut i arbetslivet hade svårt att tillämpa kunskaperna i praktiken. I uppsatsen ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet” framgår det att revisionsbyråerna finner att studentens kunskaper i grundläggande externredovisning och inom data inte når upp till efterfrågad nivå. Vidare anser revisionsbyråerna att studenterna saknar känsla för hur redovisningen fungerar i praktiken.⁵³ Albrecht och Sacks rapport visar också att datorkunskaperna bör utvecklas bland redovisningsstudenterna.⁵⁴ Vidare saknade en del respondenter även kunskaper inom juridik. Detta kan bero på att juridikkurser är valbara och inte läses av alla studenter.

Åtta av tio respondenter uppgav att de saknade speciella färdigheter som kunde ha övats in under studietiden. Det som efterfrågades mest var presentationsteknik följt av färdigheter i ledarskap samt förhandlingsteknik och språkkunskaper. Övriga svarade att de kände en avsaknad av färdigheter såsom kritiskt- och analytiskt tänkande samt stresshantering.

I dagsläget finns ingen särskild undervisning som berör presentationsteknik, kritiskt- och analytiskt tänkande samt stresshantering utan de förmedlas istället genom olika undervisningsformer. Av Företagsekonomiska institutionens självvärdering framgår att all kursutveckling och undervisning ska kännetecknas av vetenskaplig grund och kritisk bedömningsförmåga. Vidare görs ansträngningar att utveckla studenternas kommunikationsförmåga, detta genom skrivande och presentation av praktikfall samt seminarieverksamhet. Stresshantering ingår till viss del i utbildningen genom att studenten måste planera och organisera studierna för att vara väl förberedd till tentamen och deadlines.

Att respondenterna saknade färdigheter i ledarskap är inte förvånande då ledarskap inte i någon större omfattning behandlas i de obligatoriska kurser som ingår i redovisningsutbildningen. Detsamma gäller för förhandlingsteknik och språkkunskaper. Det kan dock tilläggas att mycket av litteraturen som används är skriven på engelska.

⁵³ Mattsson, C., Rydén, E., Stjärnerfält, J. ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet”, 2002

⁵⁴ Albrecht och Sacks rapport, 2000

Dessutom finns det på Handelshögskolan i Göteborg civilekonomprogram med språklig inriktning.

5.2 Viktiga Egenskaper i arbetslivet

De svarande har fått gradera enligt en sjugradig skala hur betydelsefulla vissa egenskaper har varit i deras arbete. Kommunikationsförmåga har de flesta graderat som mycket betydelsefullt, tätt därefter följer analytisk förmåga, stresstålighet, samarbetsförmåga och kritiskt tänkande. Enligt Albrecht och Sacks efterfrågas dessa egenskaper av näringslivet och bör därmed integreras mer i redovisningsutbildningen.⁵⁵ Även Montanos, Anes, Hassalls och Joyce rapport visar att dessa färdigheter bör prioriteras.⁵⁶

5.3 Praktik

Många respondenter har svarat, under ämneskunskaper, att de saknade praktik under utbildningen. Vi har härmed valt att nämna detta här så att man får en större helhet i arbetet.

Nästan åtta av tio respondenter tyckte att oavlönad praktik borde ingå i utbildningen. De flesta ansåg att denna skulle ingå på C- och D-nivå och omfatta 5-20 poäng. För närvarande ingår ingen praktik i den utbildning som är i fokus för studien. Resultatet tyder på att studenterna inte enbart vill ägna sig åt teoretiska studier i utbildningen utan även komma ut i arbetslivet och få praktisk erfarenhet. Att praktik borde ingå i utbildningen bekräftas av Albrecht och Sacks som menar att möjligheten att skaffa sig erfarenhet utanför klassrummen borde utnyttjas i större utsträckning.⁵⁷

5.4 Internutbildning och vidareutbildning

Mer än 80 procent har fått internutbildning och då inom det specifika arbetsområde som de började arbeta med. Vanligt var att de fick utbildning inom speciella ekonomiprogram men även affärsengelska, presentationsteknik, säljteknik och ledarskapsutbildning. Att internutbildning är väldigt vanligt visar på att företagen vill att de utexaminerade ska få specifika kunskaper som rör arbetsuppgifterna och företaget. Denna internutbildning varade huvudsakligen löpande under arbetets gång.

Merparten av respondenterna upplever att de behöver fördjupa sig mer i något ämne. De flesta ville få mer kunskaper i redovisning tätt följt av juridik, därefter datorkunskap och språk. Att respondenterna saknar viss ämneskunskap bekräftas även här då de i stort sett vill fördjupa sig i samma ämnen som de saknade i yrkeslivet.

⁵⁵ Albecht och Sacks rapport, 2000

⁵⁶ Accounting Education 10, 299-313 (2001): Vocational skills in the accounting professional profile: CIMA employers' opinion

⁵⁷ Albrecht och Sacks rapport, 2000

När det gäller frågorna som rör vidareutbildning ska tilläggas att respondenterna inte uppfattade dessa entydigt varför resultatets tillförlitlighet kan diskuteras. Hälften av dem som svarade tyckte att vidareutbildningen skall innehålla verklighetsrelaterade praktikfall. En femtedel tyckte att dessa praktikfall skall varvas med teori. De resterande ville att utbildningen skulle vara näringslivsinriktad och innehålla gruppövningar. De få svarande som har angivit ämnesinnehåll för vidareutbildningen tyckte att datorkunskap, juridik och finansiell ekonomi skall ingå. Majoriteten tyckte att utbildningen ska vara under en till två terminer.

Drygt hälften svarade att de kan tänka sig vidareutbildning på Handelshögskolan i Göteborg och det kan säkert hänföras till att de tidigare har studerat där och att de flesta nu arbetar i staden. Bland de få som uppgav andra högskolor för vidareutbildning nämndes utlandsstudier och Handelshögskolan i Stockholm.

Nästan hälften kan tänka sig en avgiftsbelagd vidareutbildning. De flesta av dessa ansåg att arbetsgivaren borde betala denna utbildning. Övriga kunde tänka sig betala den själv om det var en nödvändig kvalitetsutbildning.

5.5 Reflektioner kring studierna

Av våra respondenter har de flesta läst på Handelshögskolan i Göteborg under hela sin studietid. Vi kan dock konstatera att nästan 30 procent har påbörjat sina studier på andra lärosäten för att sedan avsluta sina studier i Göteborg.

Enligt vår studie skulle en övervägande majoritet på både C- och D-nivå välja samma inriktning idag som när de påbörjade sina studier. Dock var det något fler på C-nivå som var övertygade om sitt val. Av informationen från studievägledarna på Handelshögskolan i Göteborg framgår det att den inriktning som har flest sökande är redovisning och finansiering. Detta visar att redovisningsutbildningen vid Handelshögskolan i Göteborg är populär och efterfrågad. Albrecht och Sacks rapport visar att förhållandet i USA är det motsatta, nämligen att majoriteten av de yrkesverksamma med en examen i redovisning inte skulle ha valt redovisning som inriktning om de fick välja igen.⁵⁸

De flesta av respondenterna var osäkra men trodde inte att det hade någon betydelse från vart man tog ut sin examen, det vill säga en examen från Göteborg är inte mer konkurrenskraftig än en examen från någon annan högskola/universitet. Resultatet bekräftas i stort sett av vad som framkom i tidningen Campus Ekonomis telefonenkät, där de flesta av personalrekryterarna ansåg att det inte hade någon betydelse vid vilken skola man har studerat när det gäller att få arbete.⁵⁹

⁵⁸ Albrecht och Sacks rapport, 2000

⁵⁹ http://www.campus.se/camp_content.asp?camp_artID=214

Analys

Nästan 80 procent av respondenterna anser sig vara nöjda eller mycket nöjda med studierna på C-nivå. Något mindre ca 73 procent anser sig nöjda eller mycket nöjda med studierna på D-nivå. Det positiva resultatet tyder på att utbildningen som helhet anses vara bra. Dessa omdömen är snarlika med det resultat som civilekonomernas undersökning visar. Man bör beakta att deras undersökning inte har delat upp studenterna på C respektive D-nivå.

Positiva reflektioner från studierna på Handelshögskolan i Göteborg är i övervägande majoritet kompetenta lärare, bra studiemiljö, bra och lärarutbildning med relevant innehåll. Vidare tycker respondenterna att det var positivt att man lärde sig kritiskt tänkande och hur man letar information för att på ett strukturerat sätt lösa problem.

Negativa reflektioner på Handelshögskolan i Göteborg där två av tio tycker att det var ojämn kvalitet på lärarna det vill säga att de var dåliga pedagoger och oengagerade. Dessa respondenter nämnde även att studierna hade en för liten verklighetsanknytning och att tillgången till datorer var bristfällig. Vidare tyckte de att det var allt för lite tid till diskussioner i mindre grupper.

6. Slutsats

I detta kapitel behandlar vi slutligen med egna reflektioner det resultat som uppsatsen har mynnat ut i, det vill säga det problem som vi velat lösa.

6.1 Ämneskunskaper och speciella färdigheter

Av vår enkätstudie framgår det att merparten av respondenterna har saknat vissa ämneskunskaper under sin yrkesverksamma tid. Det är datorkunskaper som har saknats mest följt av kunskaper inom redovisning och juridik. Eftersom någon obligatorisk datorutbildning inte ingår i dagens redovisningsutbildning är resultatet inte särskilt förvånande. Uppsatsgruppen föreslår att Handelshögskolan ger alla studenter möjligheten att under första terminen genomgå en grundläggande kurs i Office programmen. Vidare anser vi att det borde vara obligatoriskt för dem som läser redovisning på C- och D- nivå att lära sig grunderna och principerna i åtminstone ett ekonomiprogram. Vi är medvetna om att det finns många olika ekonomiprogram på marknaden, men om man lärde sig grunderna i ett vanligt förekommande program skulle det underlätta att ta till sig liknande program när man kommer ut i arbetslivet.

Respondenterna saknar även kunskaper i redovisning. De tycker att den är alltför teoretiskt upplagd och därmed får de problem med att tillämpa kunskaperna praktiskt i arbetslivet. Huruvida de saknar kunskaper i ekonomistyrning respektive externredovisning är beroende på inom vilket arbetsområde de verkar. Vi samtycker med författarna till uppsatsen ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan i Göteborg”⁶⁰ att detta beror på att grundläggande externredovisning läses i ett tidigt skede av utbildningen och att studenterna därmed kan ha glömt vissa delar av detta när de kommer ut i arbetslivet. För att komma tillrätta med den alltför teoretiskt upplagda redovisningsutbildningen och att respondenterna saknar känsla för hur redovisningen fungerar i praktiken har vi följande förslag. Som vi tidigare nämnde anser vi att man bör lära sig något vanligt förekommande ekonomiprogram under studietiden. Som vi kommer att diskutera nedan tycker vi att någon form av praktik borde integreras i utbildning.

Att en del respondenter saknade juridikkunskaper beror säkerligen på att juridikkursen är valbar och att de därmed ej har läst den. Mycket handlar om regler och lagar i vårt samhälle och specifikt inom externredovisning. Vår åsikt är att juridikkursen borde vara obligatorisk för dem som avser att bli civilekonomer med inriktningen redovisning.

Speciella färdigheter som de svarande främst saknade var presentationsteknik följt av ledarskap. När det gäller presentationsteknik anser vi att FEK skall fortsätta sina ansträngningar med att utveckla studenternas kommunikationsförmåga genom skrivande, muntliga presentationer och genom att försvara praktikfall och uppsatser. Lärarna bör också ge studenterna någon form av introduktion i presentationsteknik och därmed ge

⁶⁰ Mattsson, C., Rydén, E., Stjärnerfält, J. ”En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet”, 2002

konstruktiv kritik på själva presentationen och inte bara på dess innehåll. Vidare håller uppsatsgruppen med Montano, Anes, Hassall och Joyce som menar att företagen i större utsträckning borde medverka till att utveckla och förbättra denna färdighet hos de anställda. Detta borde ske genom internutbildning.⁶¹

Färdigheter i ledarskap anser vi inte att alla studenter är i behov av utan detta tycker vi främst är en fråga för företagen. Ledarskapsutbildning och olika chefsprogram borde därmed ligga under företagens internutbildning. Detsamma gäller för förhandlingsteknik. Vidare beträffande språkkunskaper kan det dock tilläggas att mycket av litteraturen som används är skriven på engelska. Vill man få mer språkkunskaper får man antingen läsa en kurs bredvid sina studier eller välja en av de fem olika språkliga inriktningarna på civilekonomprogrammet som finns på Handelshögskolan i Göteborg.

Vi anser att man inte kan lägga in hur mycket kunskap som helst inom ämnet på en kurs eller på ett program. Utan man måste ge studenterna de relevanta kunskaper som bäst förbereder dem för kommande arbete som ger dem en bra grund att stå på. En respondent uttryckte det *"Tro inte att ni kan allt när ni väl kommer ut i verkligheten. Det finns mycket annat att lära än det som finns på Handelshögskolan i Göteborg. Men ni har en bra grund att stå på"*.

6.2 Viktiga Egenskaper i arbetslivet

Egenskaper som respondenterna tycker har varit betydelsefulla i arbetslivet är kommunikationsförmåga, analytisk förmåga, samarbetsförmåga, kritiskt tänkande samt stresstålighet. Kommunikationsförmåga har vi redan behandlat ovan. De övriga egenskaperna anser vi att studenterna utvecklar på Handelshögskolan i Göteborg genom att de ingår i utbildningen på olika sätt. Egenskaperna utvecklas via grupparbeten och att man genomgående tränas att kritiskt granska material och information. Vidare förbättras stresshanteringsförmågan genom att studenten måste planera och organisera studierna för att vara väl förberedd till tentamen och deadlines. Vi tror dock att det är svårt att utveckla dessa egenskaper fullt ut genom enbart utbildning. Egenskaperna har också att göra med erfarenhet och är något som man tränar och förbättrar kontinuerligt i arbetslivet.

6.3 Praktik

Av vår studie framgår det att åtta av tio vill att oavlönad praktik skall ingå i utbildningen. Detta entydiga resultat tycker uppsatsgruppen är något som Handelshögskolan bör ha i åtanke vid utformandet av utbildningen. Vår grundsyn är att teoretiska kunskaper erhålls från skolan och praktisk erfarenhet får man på företagen. Men vi anser ändå att någon form av praktik bör kunna integreras i utbildningen för att studenterna skall vara bättre förberedda för arbetslivet och få en större verklighetsanknytning. Ett förslag från vår sida

⁶¹Accounting Education 10, 299-313 (2001): Vocational skills in the accounting professional profile: CIMA employers' opinion

är att examensarbeten i större utsträckning kan ske i samarbete med och förläggas till företag. Ett annat är att det skulle finnas valmöjligheten att på C och D-nivå under en femveckors period praktisera ute på ett företag. Vidare tycker vi att det är lite upp till studenten själv att försöka hitta ett sommarjobb inom relevant område.

6.4 Internutbildning och vidareutbildning

Bland de svarande var det väldigt vanligt att man fick löpande internutbildning inom sitt specifika arbetsområde när de påbörjade sin anställning. Anledningen till det är nog att arbetsgivarna vill att de anställda skall få specifika kunskaper som rör arbetsuppgifterna och företaget. Detta är kunskaper som givetvis inte kan erhållas på Handelshögskolan i Göteborg.

Merparten av respondenterna upplever att de behöver fördjupa sig mer det vill säga vidareutbilda sig i något ämne. De flesta ville få mer kunskaper inom redovisning tätt följt av juridik, därefter datorkunskap och språk. Dessa ämnen förutom språk är samma ämnen som respondenterna tyckte att de saknade i yrkeslivet och dessa har vi redan beskrivit ovan. Därmed anser vi att dessa kunskaper även behöver utvecklas och uppdateras genom vidareutbildning.

6.5 Reflektioner kring studierna

Avslutningsvis anser sig respondenterna i sin helhet vara nöjda med sina studier på kandidat respektive magisternivå vid Handelshögskolan i Göteborg vilket kan bekräftas genom att en övervägande majoritet på både C- och D-nivå skulle välja samma inriktning idag som när de påbörjade sina studier. Den inriktning som har flest sökande är redovisning och finansiering vilket visar att redovisningsutbildningen vid Handelshögskolan i Göteborg är populär och efterfrågad.

6.6 Förslag till fortsatta studier

Vid skrivandet av vår uppsats har vi upptäckt andra ämnesrelaterade frågor som skulle vara intressant att titta närmare på. Våra förslag till fortsatta studier är följande:

- Att undersöka vilka specifika kunskaper inom ekonomistyrning och externredovisning som saknas mest hos de utexaminerade inom redovisning på Handelshögskolan i Göteborg.
- En studie som utgår från utexaminerades ålder, kön, arbetslivserfarenhet och berör samma problemformulering
- Att undersöka hur de som utvecklar och planerar kurser på Handelshögskolan i Göteborg tar hänsyn till förändringarna i näringslivet

Källförteckning

Andersen, I, *Den uppenbara verkligheten, Val av samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund 1998

Albrecht S, Sack, R, *Accounting Education: Charting the Souse through a Perilous Future*, Sarasota, Florida, USA, American Accounting Association, 2000

Dahmström, K, *Från datainsamling till rapport –att göra en statistisk undersökning*, Studentlitteratur, Lund 2000

Eggeby, E mfl, *Kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund 1999

Ejvegård, R, *Vetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund 1996

Eriksson,L-T mfl, ”*Att utreda, forska och rapportera*”, Stockholm. Liber Ekonomi, 2001

Holmström, N, *Redovisningen.nu*, Liber AB, Malmö 2003

Trost J. *Att skriva uppsats med akribi*, Studentlitteratur, Lund 2002

Trost J. *Enkätboken*, Studentlitteratur, Lund 2001

Patel R. och Davidson B. *Forsknings-metodikens grunder*, Studentlitteratur, Lund2003

Tidskrifter:

Montano, Anes mfl, Vocational skills in the accounting professional profile: CIMA employers`opinion, *Accounting Education* 10, 299-313, 2001

Källförteckning

Uppsats:

Mattsson, C mfl, "En utvärdering av redovisningskurserna på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet", 2002

Internet:

2003-11-10

<http://www.civilekonomerna.se/upload/Arbetsmarknadsrapport%202003.doc>

2003-11-20

<http://www.gulasidorna.se>

2003-11-27

<http://www.jit.se/lagbok/9921434t.html>

<http://www.jit.se/lagbok/995945t.html>

2003-12-06

http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet?page_id=213&select_tree=267&view=0

2003-12-07

http://www.gu.se/doc/2002/Verksamhetsuppdrag_2003.pdf,

2003-12-08

http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet?view=0&page_id=740&expand_tree=69,

2003-12-09

<http://www.högskoleverket.se>

2003-12-12

<http://nu.hsv.se/nu/index1.html>

<http://www.handelsgu.webhotel.tripnet.se/files/foretagsekonomi/PGA/grundutb.pdf>

<http://www.civilekonomerna.se/templates/TextPage.asp?id=2923>

<http://www.civilekonomerna.se>

2003-12-18

http://wwwhost.gu.se/wwwguse_pdf/doc/vp2004-2006.pdf

2004-01-05

<http://www.saco.se>

2004-01-12

http://www.campus.se/camp_content.asp?camp_artID=214

2004-01-15

<http://www.handelsgu.webhotel.tripnet.se/item.aspx?id=257>

<http://utbkat.gu.se/utbildning/utb/A23K6042.html>

Bilaga 1

School of Economics
and Commercial Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Hejsan!

Vi är tre ekonomistuderande studenter på Handelshögskolan i Göteborg som skriver en D-uppsats i ämnet Redovisning och finansiering. Vi står snart på arbetslivets tröskel och tycker att det är mycket intressant att göra en studie om hur verkligheten ser ut.

Vi har därmed valt att undersöka hur Du som färdigexaminerad student från Handelshögskolan tycker och tänker om arbetslivet och om Din tid på Handelshögskolan. För att få reda på detta har vi valt att skicka en enkät som handlar om hur utbildningen motsvarar arbetslivets krav och förväntningar och hur den eventuellt kan förbättras. Vi är därmed väldigt tacksamma om Du kan avsätta några minuter för att besvara denna enkät.

I undersökningen har vi slumpmässigt valt ut hundrafemtio respondenter som läst och utexaminerats i redovisning och finansiering. Dessa har vi fått fram med hjälp av Karin Cedhagen som är sekreterare i Handels vänner.

Vi garanterar att denna enkät ger Dig fullständig anonymitet i denna undersökning. Svaren som vi får in från enkäten skall endast användas för vår studie. Vid frågor angående enkäten, frågeformuläret eller om anonymiteten ber vi dig ringa:
(Charlotte), (Fredrik) eller (Vahida).

Vi vore tacksamma om Du kunde fylla i och skicka in frågeformuläret senast den 12 december, 2003. Dock är vi naturligtvis tacksamma om vi erhåller Ditt svar tidigare.

VI TACKAR DIG PÅ FÖRHAND FÖR DIN MEDVERKAN!

Med vänliga hälsningar

Charlotte Bengtsson

Fredrik Svensson

Vahida Mehinovic

ENKÄT

Frågorna 1-7 handlar om Ditt nuvarande arbete

1. Vilken befattning har Du på Ditt nuvarande arbete?

2. Vilken är för närvarande Din huvudsakliga sysselsättning eller anställningsform?

Egen företagare

Studerande

Forskarutbildning

Sjukledig

Tidsbegränsad anställning

Tillsvidare anställning

Projektanställning

Arbetsökande

Annan sysselsättning

3. Vilka är dina nuvarande arbetsuppgifter?

4. Vilken funktion har Du i Ditt nuvarande arbete?

Chef på högre nivå

Chef på mellan nivå

Chef på lägre nivå

Handläggare

Projektledare

Konsult

Assistent

Trainee

Annat _____

5. I vilken bransch ingår Din nuvarande arbetsplats?

6. Vilken stad arbetar Du i?

7. Ange vilka egenskaper som har varit och är betydelsefulla i Ditt arbetsliv?

Liten betydelse 1 2 3 4 5 6 7 Stor betydelse

Analytiskförmåga

Kreativitetsförmåga

Kommunikationsförmåga

Samarbetsförmåga

Initiativförmåga

Kritiskt tänkande

Målmedvetenhet

Förmåga att se helheter

Stresstålighet

Annat _____

Frågorna 8 – 11 handlar om Ditt första ekonomiarbete efter examen

8. Hur lång tid efter examen fick Du ditt första arbete?

Direkt efter examen

1 – 3 månader

4 – 6 månader

6 månader – 1 år

1 - 2 år

2 år eller längre

Saknar arbete

9. A) Vad arbetade du med?

9. B) Om Du hade haft möjlighet att välja skulle Du valt något annat arbete?

Nej

Ja

Om ja, vilket arbete hade du valt istället och varför?

10 A) Har du fått någon slags internutbildning/vidareutbildning?

Ja

Nej

Om ja, vad för slags utbildning och vad innehöll den?

10 B) Hur länge pågick internutbildningen/vidareutbildningen?

Upp till en vecka

2-4 veckor

Mer än 4 veckor

Löpande

Ingen

Annat _____

Frågorna 11-24 handlar om Din tidigare utbildning

11. Vid vilket universitet/högskola har Du läst Ditt basblock (A och B-nivå)?

12. Vid vilket universitet/högskola har Du läst Din kandidatexamen (C-nivå)?

13. Vid vilket universitet/högskola har Du läst Din Magisterexamen (D-nivå)?

14. Du som har studerat vid andra lärosäten tycker Du att det är någon fördel att ta examen på Handelshögskolan i Göteborg i jämförelse med andra universitet/högskolor? (ex lättare att få arbete, mer konkurrenskraftig på arbetsmarknaden)

15. A) Har Du upplevt att Du saknat viss ämneskunskap under Din yrkesverksamma tid?

16. B) Bortsett från ämnesrelaterade kunskaper har Du saknat någon speciell kunskap/färdighet under Din yrkesverksamma tid som har kunnats öva in under studietiden? (t ex presentationsteknik, ledarskap, kritiskt tänkande etc.)

16. C) Några övriga kunskaper som Du tycker att Du har saknat under Din yrkesverksamma tid?

17. Skulle Du välja samma inriktning på C-nivå (kandidat) idag som Du valde när Du påbörjade Dina studier?

Ja

Nej

Vet ej

Om nej, Vad hade Du valt istället och varför hade Du valt denna fördjupning?

18. Skulle Du välja samma inriktning på D-nivå (magister) idag som Du valde när Du påbörjade Dina studier?

Ja

Nej

Vet ej

Om nej, Vad hade Du valt istället och varför hade Du valt denna fördjupning?

19. A) Är det något ämne idag som Du upplever att Du skulle behöva fördjupa Dig mer i med tanke på Din nuvarande befattning/anställning?

Ja

Nej

Vet ej

Om ja, vilket ämne behöver Du ytterligare kunskaper i och varför?

19. B) Hur tycker Du att denna utbildning skulle se ut vad gäller innehåll/längd/pedagogik etc?

19. C) Kan Du därmed tänka Dig att vidareutbilda Dig vid Handelshögskolan i Göteborg?

Ja

Nej

Om nej, vid vilken annan högskola/universitet skulle Du hellre vilja läsa vid

Om ja, Kan Du tänka Dig att fortsätta på en avgiftsbelagd vidareutbildning?

20. Om du fick välja skulle Du kunna tänka Dig att oavlönat praktisera under Dina studier på C respektive på D-nivå (kandidat/magister)?

Ja

Nej

Vet ej

Om nej, Varför inte?

Om ja, hur många poäng av utbildningen skulle denna praktik omfatta och på vilken nivå?

21. I sin helhet, anser Du Dig nöjd med studierna på C-nivån (kandidat)?

Inte alls

1 2 3 4 5 6 7

Mycket

Vet ej

22. I sin helhet, anser Du Dig nöjd med studierna på D-nivån (magister)?

Inte alls

1 2 3 4 5 6 7

Mycket

Vet ej

23. Vad anser Du har varit positivt med Dina studier på Handelshögskolan i Göteborg?

24. Vad anser Du har varit negativt med Dina studier på Handelshögskolan i Göteborg?

Tack för din medverkan!

Om Du har ytterligare synpunkter på denna undersökning och dess frågor så skriv gärna här eller på separat ark:

Ännu en gång: Tack för hjälpen!

Om du är intresserad av att ta del av resultatet av vår undersökning lämna då din e-mail adress så skickar vi vår Analys av enkäten till dig.

Bilaga 2

Fråga 1

Vilken befattning har Du på ditt nuvarande arbete?

På denna fråga har 63 respondenter svarat. Två av respondenterna är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Befattning	n	%	Befattning	n	%
Controller	13	21	Redovisningschef	2	3,2
Konsult	5	8	Controller assistent	1	1,5
Ekonomichef	4	6,3	Business suport manager	1	1,5
Ekonomiansvarig	4	6,3	Redovisnings ekonom	1	1,5
Projektledare	4	6,3	Koncernredovisning	1	1,5
Revisorsassistent	4	6,3	Ekonom	1	1,5
Ekonomiassistent/löneadministratör	3	4,8	Applikationschef	1	1,5
Process- & systemutvecklare	3	4,8	Finanschef	1	1,5
Revisor	2	3,2	Montör	1	1,5
Doktorand	2	3,2	Chef inom off. Förvaltning	1	1,5
Portföljförvaltare/aktiemäklare	2	3,2	Teknik koordinator	1	1,5
Banktjänsteman	2	3,2	VD	1	1,5
Ekonomi administratör	2	3,2	Σ	63	99,5

Tabell 1: Visar respondenternas befattning på sitt nuvarande arbete, n=65

Fråga 2

Vilken är för närvarande Din huvudsakliga sysselsättning eller anställningsform?

På frågan har 63 respondenter svarat. En av respondenterna är både tillsvidareanställd och egen företagare. Vi valde att redovisa denne som tillsvidare anställd i tabellen nedan. Två av respondenterna är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Anställningsform	n	%
Tillsvidare	52	82,5
Tidsbegränsad	5	7,9
Egen företagare	3	5
Forskar utbildning	2	3
Projekt anställd	1	1,6
Σ	63	100

Tabell 2: Visar respondenternas anställningsform, n=63

Fråga 3

Vilka är dina nuvarande arbetsuppgifter?

På frågan har 63 respondenter svarat. Två av de svarande är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Nuvarande arbetsuppgift	n	%	Nuvarande arbetsuppgift	n	%
Redovisning	24	38	Finans	2	3
Revision	7	11,6	Forskare	2	3
Konsult	5	8	Fastighetsförvaltning	1	1,6
System/affärsutveckling	5	8	Kundansvar	1	1,6
Koncernredovisning	4	6,3	Montör	1	1,6
IT	3	4,7	Offentlig förvaltning	1	1,6
Projektledning	3	4,7	Organisation	1	1,6
Rådgivning	3	4,7			
			Σ	63	100

Tabell 3: Visar respondenternas nuvarande arbetsuppgift, n=63

Fråga 4

Vilken funktion har Du i Ditt nuvarande arbete?

På frågan har 60 respondenter svarat. Tre respondenter har valt att inte svara på frågan varav två är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Funktion på nuvarande arbete	n	%	Funktion på nuvarande arbete	n	%
Annat	22	36,7	Konsult	8	13,3
Handläggare	9	15	Projektledare	3	5
Assistent	8	13,3	Chef på lägre nivå	2	3,3
Chef på mellan nivå	8	13,3			
			Σ	60	99,9

Tabell 4: Visar vilken funktion respondenterna har på nuvarande arbetet, n=60

Fråga 5

I vilken bransch ingår Din nuvarande arbetsplats?

På frågan har 63 respondenter svarat. Två av respondenterna är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Branschtillhörighet	n	%	Branschtillhörighet	n	%
Bank/Finans	7	11	Transport	2	3,2
Bilindustrin	7	11	Verkstadsindustrin	2	3,2
IT/Telekom	7	11	Hotell/Turism	1	1,6
Revision	7	11	Ideell verksamhet	1	1,6
Konsult	5	7,9	Inrednings	1	1,6
Tillverkningsindustrin	5	7,9	Konfektion/Detailj	1	1,6
Fastighet	3	4,8	Livsmedel	1	1,6
Offentlig förvaltning	3	4,8	Medical Health care	1	1,6
Tjänsteföretag	3	4,8	Musik	1	1,6
Forskning/Utbildning	2	3,2	Skogs	1	1,6
Rederi/sjöindustri	2	3,2	Σ	63	99,8

Tabell 5: Visar respondenternas branschtillhörighet, n=63

4.6 Fråga 6

Vilken stad arbetar du i?

På frågan har 63 respondenter svarat. Två av respondenterna är arbetssökande och ingår därmed inte i tabellen nedan.

Stad	n	%	Stad	n	%
Göteborg	44	70	Kungälv	1	1,6
Stockholm	7	11	Malmö/Göteborg	1	1,6
Stockholm/Utlandet	2	3,2	Norrköping	1	1,6
Trollhättan	2	3,2	Skövde	1	1,6
Umeå	1	1,6	Vetlanda	1	1,6
Eskilstuna	1	1,6	Örebro	1	1,6
			Σ	63	100,2

Tabell 6: Visar vilken stad respondenterna arbetar i, n=63

Fråga 8

Hur lång tid efter examen fick Du ditt första arbete?

På frågan har 65 respondenter svarat. Det har varit vanligast att få jobb direkt efter examen och därefter mellan 1-3 månader efter examen. En del har fått jobb innan de avslutat sina studier på Handelshögskolan i Göteborg.

Hur lång tid?	n	%
Direkt efter examen	39	60
1-3 månader	11	16,9
4-6 månader	4	6,2
6 månader - 1 år	4	6,2
1-2 år	1	1,5
2 år eller längre	0	0
Saknar arbete	1	1,5
Arbete innan examen	5	7,7
Σ	65	100

Tabell 7: Visar hur lång tid efter examen respondenterna fick sitt första arbete, n=65

Fråga 9 A

Vad arbetade du med?

På frågan har 64 av 65 respondenter svarat.

Arbetsuppgift	n	%	Arbetsuppgift	n	%
Redovisning	9	14	Aktiemäklare	1	1,6
Controller	8	12,5	Business suport	1	1,6
Ekonomiassistent	7	11	Egen företagare	1	1,6
Revision	7	11	Ekonomiadminstratör	1	1,6
Bankarbete	4	6,2	Företagsanalyser	1	1,6
Ekonomiansvarig	4	6,2	Försäkringshandläggare	1	1,6
Konsultation	4	6,2	Inköpschef	1	1,6
Datorbasutveckling	3	4,7	Projektledning	1	1,6
Revisorsassistent	2	3,1	Koncernredovisning	1	1,6
Trainee	2	3,1	Leveransplanering	1	1,6
Utveckling av ek.system	2	3,1	VD	1	1,6
Affärsutveckling	1	1,6	Σ	64	100

Tabell 8: Visar arbetsuppgifterna som respondenterna hade på första jobbet, n=64

Fråga 9 B

Om Du hade haft möjlighet att välja skulle Du ha valt någon annat arbete istället?

På denna fråga har 45 respondenter, det vill säga hela 70 procent, svarat att de anser sig vara nöjda med sitt första arbete. 19 respondenter som utgör 30 procent svarade att de hade valt ett annat arbete i fall de haft möjlighet till det. En av respondenterna valde att inte svara på frågan.

Av dem som önskade byta jobb har vi fått väldigt blandade svar på vad de hade valt istället och varför. Respondenterna har övervägt allt från att inte arbeta med ekonomi till att arbeta med det som man utbildat sig till.

Första jobbet efter examen verkar vara en nödlösning för några då de inte fick det jobb som de hade velat ha från början. Någon nämnde att de ville ha ett jobb med bättre betalt. 11 procent av respondenter ville byta jobb då de önskade arbeta med andra arbetsuppgifter än vad de fick efter examen. 9,5 procent av respondenterna ville byta jobb då de inte trivdes med t ex för mycket sifferarbete, för få ekonomikollegor, för liten arbetsplats eller att de inte trivdes på sin arbetsplats av ett eller annat skäl. 3 procent av respondenterna ville jobba med mer kvalificerade arbetsuppgifter än inbetalningar och handläggare på försäkringsbolag.

Bilaga 3

Frågor till Katarina Danielsson

1. Hur många studenter läser företagsekonomi Ht -03?
2. Hur många av dessa läser redovisning och finansiering? (Vill se antal studenter som läser fristående kurser på alla nivåer)
3. Vilken inriktning inom ämnet företagsekonomi är den mest populäraste att söka?
4. Hur många platser per termin tar ni in till redovisning och finansiering?
5. Hur har söktrycket sett ut till kursen redovisning och finansiering från -95 och fram till idag?
6. Hur många genomför uppdrags utbildning per år på Handels?
7. Är det många studenter som återkommer till Handels för att studera mera?

Frågor till Karin Magnusson

8. Kan man välja inriktning på civilekonomprogrammet?
9. När gör man detta val? Vid vilken nivå?
10. Vilken inriktning inom civilekonomprogrammet är populärast att söka?
11. Hur många läser mot redovisning och finansiering på civilekonomprogrammet?
12. Hur många platser per termin tar ni in till civilekonomprogrammet?
13. Hur många av dessa är inom ämnet redovisning och finansiering?
14. Hur har söktrycket sett ut till programmet redovisning och finansiering från -95 och fram till idag?